

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.
Bélyegdíj külön 80 fillér.
Nyiltér sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 857.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Péntek, június 1.

Mai számunk több közleményei:

Vezércikk: A búrok alkonya.
A gazdasági munkásokért.
A háborúnak vége van.
A szinkör megnyitása.
Az aradi tárlat.
Politizálás a bálon.
A hastáncz.
Előléptetések az aradi bíróság körében.
A majom örültje.
Megszöktetett bárónő.
Vizsga elől a halálba.
Védekezés viharágyával.
Krügert elfogták.
Tárcza: A zsirfoltok. Irta: Szomaházy István.
Csarnok: A kegyelmes kisasszonyok. Irta: Pakots József.

A búrok alkonya.

London. Az angolok tegnap bevonultak Pretóriába. Krüger megszökött. Pretória legfőbb bíróságai meghódoltak az angolok előtt. Ezzel a háborúnak hivatalosan vége. A bur államok bekebelezetnek Angliába.

Elvégeztetett. A búrok szabadságharcza elérkezett Világoshoz. Ami ezután következik, az egy győzedelmes zsarnok boszúállásáról, rabbilincsről, elnyomatásról, egy félelmet nem ismerő vitéz nemzet megsemmisítéséről fog beszélni.

Vae victis!

A szomorú végben aligha van résztvevőbb barátja a letiport nemzetnek a magyarnál. Ötven évvel ezelőtt a mi kezünk-ből is kihullott a szabadság fegyvere s

menekültek a hazából legjobbjaink, mint ahogy túl a tengereken fut most honából egy öreg ur, akit halálra keres a győztes, mert a sors úgy akarta, hogy ércszobra helyett rablánczán dolgozzanak most hazája fővárosában . . .

Transzvált egyszer már elfoglalták az angolok. Ez 1877-ben történt, amikor Sheptone lord anektálta az országot. De csak három évig tartott ez az állapot, mert 1880-ban a búrok fölláztak s kiverték az angolokat az országból a helyőrségekkel egyetemben. A megtorlásra küldött angol sereget pedig alaposan megverték. Ekkor volt az a híres majubai győzelmük, amelynek tizenkilencedik évfordulója napján, február 21-én adta meg magát Cronje.

Hát a bur ma is csak az a bur, aki husz év előtt volt és Anglia épp úgy kénytelen lesz állandó hadikészültségű katonasággal rakni meg ezt az országot, mint ahogy mi kénytelenek vagyunk egy egész hadtestet lakoztatni Boszniában és Hercegovinában. Ez a helyzet az Angliával ellenséges hatalmak szempontjából természetesen előnyös, mert az angolnak a szárazföldi hadereje egy modern európai állam haderejével szemben ugyanis tülön tul csekély.

Hivatalos angol kimutatások szerint az angolok vesztesége a háboruban *huszonhatezer ember*. Ebbe a számba nincsenek beleszámítva a sebesültek, hanem az tisztán csak a halottak és elfogottak névsorából jön ki erre a magasságra. A búroknál, legnagyobb számítás szerint, há-

romezer angol fogoly lehet (az angol képviselőházban mindig csak „több száz“ angol fogolyról beszélnek) s így huszonháromezer angolt öltek meg a búrok. — Vagyis a háboru tartama óta, leszámítva a közönséges betegségben elhaltakat, havonta kétezer angolt küldtek a másvilágra.

Az angolok győzelme drága volt tehát, s meggyőződhetek arról, hogy a világ első katonájának híresztelt angol harczos milyen kis figura az ő czifra ruhájában egy jól lövő paraszt előtt.

Az pedig bizonyos, hogy az angol hadsereg sem hadvezérei tudása, sem katonai bátorsága, sem fegyvertechnikájuk kiváló volta által nem tudott győzni, a bur ebben mind tulszárnyalta őket s az angolok eredményre vergődni tisztán csak a számbeli tulsúlyuk által bírtak. Ez arra fogja bírni Angliát, hogy hadseregét, amelynek hiányai most nagyon előtűntek, újra szervezze, vagyis a militarizmussal közgazdaságilag megvert európai államok száma egygyel ismét szaporodik.

A búrok leigázása tehát egy próba volt csupán, melyből első sorban Anglia okul jól, azután pedig a többi fegyveres államok.

Hanem valamire el vagyunk készülve. A „hatalmas“ Anglia, mely tiz hónapig tehetetlen volt egy maroknyi néppel szemben, s egymásután szenvedte a legcsufosabb kudarcokat, úgy, hogy mulatott rajta az egész világ: most, mikor szertelen testével végig feküdt a szabadságért küzdött államokon, bizonyára azzal fogja

TÁRCZA.

A zsirfoltok.

Irta: Szomaházy István.

Tik-tak, tik-tak, mondta a karneoloszlopos vén óra, mely körülbelül félszáz esztendő óta kísérte figyelemmel az idők járását. Tik-tak, tik-tak, mondta aztán újra és még serényebben és öreges tremoláló érczhangon verte ki a hajnali hét órát. Es az órnagy, aki legénylakásának egyszerű vaságyán hevert, e hangokra fölnyitotta a szemét.

Az órnagy egy percig merengve nézett a plafonra, aztán hirtelen mosolyogni kezdett. A vén hadfinak, aki tiz év óta a kis helyőrség garnizonjában szolgált és a nagy hadgyakorlatokon kívül jóformán csak a kisváros gyakori tetőtűzeinek szentelte minden éberségét és figyelmét, most egyszerre észébe jutott a lefolyt éjszaka, melyet a helyőrség vidám tisztjeivel együtt töltött el az Arany Kereszt éttermében. Az órnagy nem igen beszélt, csak macskamódjára duruzsolt: a jókedvnek nála ez volt a legmagasabb foka. Mivel a jó élet folytán meglehetősen elhízott, czéczók alkalmával alig vett más részt a közös jókedvben, mint hogy elégedetten ivott és szuszogott. Közben leereszkedőleg morgott valamit a bajusza alatt, amiből az alantas tiszték egy jottát se értettek,

de azért kötelességszerűleg elismerő kacagásban törtek ki. Most, hogy vaságyán hirtelen fölébredt, megint jóízűen elnevette magát; észébe jutott ugyanis néhány epizód a múlt éjszakáról, ami szerinte örületesen koloszszális volt. Nehogy a nyájas olvasó holmi falrengető tréfákra gondoljon, el kell árulnom, hogy a kövér órnagy igen sajtáságos dolgok fölött kacagott. Például a korcsmáros tévedésből kést adott a grogg mellé, a főhadnagy dogja felhőrpintett egy pikkoló kapuczinert, a kapitány meggyújtotta az ujságot, ami mellett az állatorvos elaludt. Az órnagy szemében ugyanis a hasonló epizódok az emberi eimesség netovábbját képviselték.

Az órnagy tehát jóízűen elnevette magát, s készülteket tett arra, hogy a vaságyból kiugorjék, mikor pillantása az ágy mellett álló székre esett; a széken egy fölbontott távirat feküdt. Az órnagy arczán erre megkövesedett a nevetés, s a szívébe jéghideg borzadály költözött. Almodtad-e már barátságos olvasóm, hogy nyugodtan léptél le a villamvasut lépcsőjén, s közben hirtelen észrevetted, hogy egy tizezer lányi mélység tátong feketén a lábad alatt? Az órnagy körülbelül eképpen érezte magát és a vér úgy ellepte a szívet, hogy asztmatikus fuldoklás vett rajta erőt. Megsemmisülve dőlt vissza vánkósára és az első gondolat, mely agyvelejének borzasztó khaoszából kibontakozott, ez volt: Ézredesség, katonai karriér, Isten veled!

A szegény órnagy megsemmisülve dült hátra vánkósára, mert tényleg oly haliatlan szerencsétlenség történt vele, amihez hasonlóra az egész világtörténet nem emlékszik. Az órnagy elaludta a félhétórai vonatot. Tegnap este távirat érkezett a tisztí kaszinóba, mely röviden jelentette, hogy Imre főherceg, a főfelügyelő, szemlét tart a kisvárosi garnizon fölött s a félhétí vonattal megérkezik a sédbereinyi állomásra. Sietve kiadták a parancsokat, a kaszárnyában fáklya mellett dolgoztak, a tiszték később összegyűltek az Arany Kereszt éttermében, hogy a szükséges dolgokat megbeszéljék.

Vacsora után váratlanul jókedvük szotytyant, a hadnagy hortobágyi betyárnótákra tanította a czigányokat, s az órnagy szapora tempóban, csöndesen szuszogva hörpintette ki egymás után a groggos poharakat. Csak négy felé került ágyba, s mikor levetkőzött, megdöbbsentő józansággal ezt mondotta magában: — Két órahosszat aludni fogok és félhétre odakünn leszek az állomáson.

Oly biztosra vette, hogy fölébred, hogy bóbiskoló inasát meg se bizta a keltéssel. Harminczéves katonai pályája úgy megszokta az idegei szubordinációját, hogy mindig abban a perczen ébredt, a melyikre lefekvés előtt gondolt. Mi történt mégis, hogy most félórával többet aludt? A szegény órnagy semmitse értett az egész dologból, csak azt

dokumentálni erőbeni nagyságát, hogy lelketlen boszút áll a meghódolt népeken.

A büszke, a telhetetlen, az önző nagyhatalmak között, ha már nem akadt olyan, mely fölemelte volna szavát a létért küzdő kis nemzet letiprása ellen; vajjon fog-e találkozni csak egy is, mely beleszól a zsarnok boszujába, s megragadja tiltakozólag a hóhér kezét?

A magyar nemzet történetében meg lehet találni erre is a választ. * *

A gazdasági munkásokért.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 31.

A képviselőház földmívelési bizottsága ma Bedő Albert elnöklésével tartott ülésében, melyen a kormány részéről Darányi miniszter, a földmívelési minisztérium részéről Kiss Pál államtitkár és Bartóky tanácsos és mint a minisztérium képviselője a napirenden lévő törvényjavaslattal összefüggő matematikai kérdésekre nézve König Gyula miniszteri tanácsos volt jelen, tárgyalás alá vette a gazdasági munkás- és cselédpénztárról szóló törvényjavaslatot.

Szily Pongrácz előadó tüzetesen ismerteti a törvényjavaslat célját és főbb intézkedéseit, nevezetesen azon szempontokat, melyek a belépés kötelezővé tétele ellen szólnak. A törvényjavaslatot, mely kitűzött nemes feladatának minden irányban megfelel, általánosságban elfogadásra ajánlja.

Darányi miniszter utal arra, hogy a kormány a szóban forgó intézmény létesítésére a munkásokkal szemben annak idején kötelezettséget vállalt, a melynek beváltására a mostani nyugalmas időpontot tartja a legalkalmasabbnak. Köszönetet mond a bizottságnak azért, hogy még a mostani szünetek alatt összeülvén, lehetővé tette, hogy a javaslat már a jövő hó folyamán tárgyalassék. A mire a kormány különös súlyt fektet. Kiemeli azután, hogy a számítások, a melyekre a törvényjavaslat fektetve van, a lehető legrealisabbak. Ha az intézmény akként fog fejlődni, a mint szülő reméli, előreláthatólag maguk a munkások fogják kivánni a belépés kötelezővé tételét; azonban mindjárt kezdetben evvel jönni, nézete szerint nem lett volna célszerű. Szólónak az a reménye, hogy e javaslat intézkedései úgy a munkaadóknak, mint a munkásoknak megelégedésével fognak találkozni. A javaslat bizonyos nemét az autonómiának állapítja meg, a melynek értelmében először fognak együtt tanácskozni a munkaadók és munkások. Szociális szempontból nem lehet kicsinyelni ennek er-

kölcsi hatását. Az intézmény fejlődésével előreláthatólag tetemes összegek fognak összegyülni, a melyekben a szövetségi intézmény eléggé meg nem becsülhető új tőkeforrást kap. Az összegyűlő pénzek ezen az uton is a szegény emberek sorsának javítására fognak szolgálni.

A bizottság ezek után általánosságban egyhangulag elfogadja a törvényjavaslatot.

A részletes tárgyalás során, a melyben a miniszteren, a minisztérium képviselőjén, az elnökön és az előadón kívül Vass Béla gróf, Gyárfás Endre, Farkas József, Papp Elek, Leidenfrost László és Örley Kálmán bizottsági tagok és a házszabályok által biztosított főszóalási jog alapján Nagy Gyula képviselő vett részt, a ki nem tagja a bizottságnak, — a következő módosításokkal fogadta el a bizottság a törvényjavaslat szakaszait.

A 11. §-ból töröltetett azon rendelkezés, a mely szerint a pénztár nem köteles a segélyt kiszolgáltatni, ha a baleset katonai szolgálat közben történt, a „katonai szolgálat“ kifejezés „tényleges katonai szolgálat“-tal cseréltetett fel.

A 20. §. azon rendelkezésében, mely szerint ha a tag legalább öt évi tagság után házastárs vagy leszármazók hátrahagyása nélkül hal meg, a pénztár az elhalt tag temetési költsége fejében összesen 200 borona temetési segélyt ad, — a 200 korona helyett 100 korona állapítatik meg.

A 28. §. azon rendelkezése, mely szerint a helyi bizottságba négy tagot a községi adófizetők közül a képviselőtestület választ, megtoldott avval, hogy „törvényhatósági joggal bíró városokban, Budapesten és Fiumében a tanács jelöl ki.“

A 34. §. azon rendelkezése, mely szerint a pénztárt illető befizetések a magyar postakártya-pénztár cheque- és clearing-forgalma útján fizetendők be, ekként módosított: „a pénztárt illető befizetések és a pénztár által történt kifizetések a magyar királyi postakártya-pénztár cheque- és clearing-forgalma útján és ennek közvetítésével is eszközölhetők.“

A törvényjavaslat többi szakaszainak érdemleges módosítás nélkül való elfogadásával az ülés véget ért.

TÁVIRATOK.

Beck visszatért.

Bécs, május 31. (Saját tud. távirata.) Beck báró tábornagy, a vezérkar főnöke, ma reggel visszaérkezett a vezérkari utról.

Ismét háború készül.

London, május 31. (Saj. tud. táv.) A Reuter-ügynökség jelenti Tiencinből: A kínai csapatok nem bocsátották át az orosz csapatokat a takui erődön.

Tiencin, május 31. (Saját tud. táv.) Ma a következő hadihajók érkeztek ide: Az orosz Gremjachesu, Dimitrij, Sziszoj, Veliki, Gajdamak és Vszatnik hadihajók két torpedónaszáddal, a francia Descartes, az angol Orlando és Algerines végül az olasz Elba. Valamennyi hajóról tengerészkatona és matrózok szálltak partra.

A háborúnak vége van.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 31.

Tíz hónapon keresztül tartott ádáz és véres küzdelem után a délafrikai háború véget ért. Oranje és Transzvál mezőin immár megszűnt a csatazaj, megszűnt a halálhörgés.

A burok ügye veszve van. Letették a fegyvert és mennek haza busan az ő elhagyott, csendes farmjaikba, a hol könyező szemekkel fognak regélni legdrágább kincsükről, a mit elvesztettek: a szabadságról...

Oranje-t tegnap nyilvánította Roberts lord angol gyarmatnak. Ma már Transzvál is az.

És ezzel Afrika térképe alaposan megváltozott. Bur köztársaságok nincsenek többé, csak Oranje-River Territory és Vaal-River Territory. Itt már az angol az ur. Győzött az ő telhetetlensége, győzött óriási tömege a maroknyi hős bur néppel szemben, a mely önvédelmi harcában kivívta az egész világ legnagyobb szimpátiáját.

A Londonból jött szenzációs sürgönyt, mely Transzvál meghódolását jelentette, az Aradi Közlöny ma délután rendkívüli kiadásban adta hírül. A részleteket az alábbi táviratok mondják el:

London, május 31.

A Reuter-ügynökség jelenti Pretoriából tegnap kelettel: Johannesburgban angol tiszték vannak, a kik a megadás föltételeit diktálják. Azt hiszik, hogy az angolok még ellentállásra találnak. Az angol elővéd feleuton van Johannesburg és Pretoria között. A polgármester ma reggel népgyűlést hívott össze, a melyen bizottságot alakítottak a rend föntartására. Krüger elnök Watervalbovenben van.

London, május 31.

A Daily Mail jelenti Lourenco-Marquezból tegnapi kelettel, hogy Krause parancsnok átadta Johannesburgot Roberts lordnak.

tudta, hogy pályafutásának vége szakadt: az Isten se menti meg attól, hogy félév múlva penzióba ne küldjék.

A főherceget egy lélek se várta a pályaudvaron: minden hajszála az égnek meredt, mikor erre a hallatlan szerencsétlenségre gondolt. Egy pillanatilag gyerekes kifogásokon tépelődött: talán jó lenne, ha a táviratot letagadná, vagy valami súlyos betegséget jelentene. De rögtön belátta, hogy lehetetlen tervekkel foglalkozik: a táviratot beirták a hivatalban, a betegséggel pedig szemérmertlenség lenne előállni az Arany Kereszt-beli jókedvű éjszaka után. Az őrnagy behunyt szemmel dőlt hátra. Kétségtelen is volt, hogy mindennek vége van.

Pár pillanatig marcangoló fájdalmat érzett de hirtelen ököbe szoritotta a kezét: teringtet, — mormogta, hiszen nem vagyok vén asszony, aki pityereg, ha baj éri. Méltóságon szállt tehát a vaságyról, megmozdult, s becsöngette az inasát, aki odakünn a kávéát főzte!

— Parancs! — mondotta a szurtos inas, — aki egy problematikus fehérségű kötényt viselt.

Az őrnagy jó indulattal végignézte a borzas legényt, aztán valami tompa, moll-hangon közelebb intette.

— János, — mondta — szegény kutya, te ugyan jól jártál!

János, aki a katonai fegyelmet a kis ujjában hordozta, alázatosan összeütötte a sarkantyuját.

— Igenis, — mondta aztán olyan hangon, mintha a dolgok állásával tökéletesen tisztában volna.

Az őrnagy azonban tovább fűzte a beszélgetést.

— Azt hitted ugy-e hogy nálam öregedsz meg, vén csacsi? Ördögöt, János, — fináncz lesz belőled öreg napjaidra. Ott fogsz állni a vám mellett, a város végén, és sárga meg kék czédulákat osztasz ki a tojásos kofák között. En mondom neked, János, hogy fináncz lesz belőled, olyan igaz, mint hogy én irtoknak megyek a törvénytöréshez...

János most már igen ostobán hunyorgatta a szeméit és fölöttébb mozgatta az ádámcsutkáját, de azért katonásan válaszolt!

— Igenis, őrnagy ur!

Az őrnagy eközben magára öltötte a ruháját, pedánsul elsimitotta koponyáján azt a husz szál haját, ami boldogult ifjúságából megmaradt, aztán szentimentálisan arczul legyintette Jánost, aki még mindig ott állott a szoba közepén.

— Ugy ám, János fiam, nekünk kettőnknek befűtöttek. En majd aktákat másolok a megyeházán, te pedig a zöldséges kofákkal veszekszel. Azt mondd, hogy megélünk a penzióból? Ördögöt élünk, János, sárga ördögöt, —

az a pár garas a kölyköknek is kevés, akiket a szegény bátyám helyett tanítottak. Izzadni fogunk, János, izzadni, mint a pinty, mert különben, azt mondom neked János, hogy éhenhalunk...

A nap eközben besütött az emeleti ablakon és az őrnagy pillantása az arany atillára esett, melynek alsó szárnyáról rémületes látvány meredt eléje: az atillán két tenyérnyi zsirfolt, mely a tegnapi viharos éjszaka emléke volt. Az őrnagy retteneteset kiáltott — azt lehetett volna hinni, hogy a hanyag Jánost leüti a lábáról — de hirtelen lecsillapult és elnevette magát.

— A finánczok majd rendhez szoktatnak, János, mondta az őrnagy jóindulattal — én bezzeg nem tudtam belőled embert fragni. De mindegy, János, most már nekünk minden mindegy. Hozz be különben egy vizes kefért, hogy az atillát kitisztítsuk.

János összeütötte a sarkantyuját, kiment a konyhába a vizes keféért s mikor visszatért, egy táviratot tartott a kezében.

— Az őrnagy urnak jelenem alássan, hogy ez a telegráncs kora hajnalban érkezett, de az őrnagy ur oly józünet aludt, hogy nem akartam miatta fölkelteni...

Az őrnagy feltépte a telegrammot, — s egyszerre fekete karikák kezdtek táncolni a szemé előtt. Es a szive majd kiszaladt a melléből, mikor a következő szavakat olvasta:

London, május 31.

A Reuter-ügynökség jelenti Lourenco-Marquezból tegnapi kelettel: A transzváli hadmozdulatok következtében ma a delagoai vasuton beszüntették az átmeneti áruforgalmat. A portugál csapatok azt a parancsot kapták, hogy a határra menjenek. A part mentén elosztott portugál hajórajt itt vonják össze. Egy bur kommandó Kumati-Poortba érkezett.

London, május 31.

A Daily Mail tudósítója, Rosslyn, azt táviratozza Pretóriából ma délelőtt 11 óra 45 perczkor, hogy az angolok két óra múlva ellenállás nélkül megszállják Pretóriát. Krüger elnök Watervalbovenbe ment. A polgármester felhatalmazást kapott az angolok fogadására. Befolyásos polgárokból bizottság alakult, hogy a lakosság életét és vagyonát az interregnum alatt megvédje. Minden nyugodt. Nagy népcsoportok várják az angolok megérkezését.

London, május 31.

Csaknem valamennyi lap reprodukálja a Daily Mail pretóriai táviratát és hozzáfűzött megjegyzéseikben annak a véleménynek adnak kifejezést, hogy a háborúnak vége van.

London, május 31.

A Daily Mail-nak jelentik Lourenco-Marquezból: A ma este Pretóriából ideérkezett első vonattal néhány görög jött ide, a kik azt mondják, hogy ők voltak az utolsók, a kik Pretóriát tegnap elhagyták. Azt állítják, hogy kevéssel elutazásuk után az angolok rálöttek a vonatra és kettészakították, úgy, hogy a vonatnak csak egy része mehetett tovább Pretóriába. A többi Pretóriából való utas megjegyzi, hogy Pretória teljesen demoralizálva van. A lakosság nyakra-főre szökik a partvidék felé.

London, május 31.

A sürgöny, mely az angoloknak Pretóriába való bevonulását jelentette, szószerint a következő:

Az angolok tegnap délután két órakor Pretóriát minden ellentállás nélkül megszállták. Az angol foglyokat szabadon bocsájtották.

Krüger elmenekült.

A győztes angolokat Gregovszky leg-

„A felséges ur könnyű torokgyulladásban szenved és így tervezett utját elhalasztani kénytelen. Báró Rheinfels.”

Az őrnagy borzasztó nagyot lélekzett; az az érzés támadt, hogy fuladozva eviczkel a hullámok között, s most hirtelen kirántották a levegőre. A főherceg tehát nem jött meg. Karriérje nem szakadt ketté, az alezredesi rang ott csillog előtte a közel jövő képei között... Egyszerre büszkén kiegyenesedett, a bajuszát kétfelé sodorta s keményen, katonásan rivallt Jánosra, aki még mindig ott állott a vizes kefével:

— Mit kucsolsz itt, mint egy panorámás tevé?

— Jelentem alássan az őrnagy urnak, hogy parancsára behoztam a vizes kefét.

Az őrnagy egy pillantást vetett az atilla zsirfoltjaira, aztán olyant kiáltott, hogy a plafon is megrezgett tőle.

— Beste fia, hát hol volt a szemed, mikor az atillát tisztogattad? Ha még egyszer így hozod előm a ruhát, az a szentséges menybéli generális se veszi le rólad a hatórai kurtavavat. Mars!

János meggörnyedve kisompolygott s együgyű elméjében sokáig forgatta a kérdést: miért volt előbb oly jó kedvű az őrnagy ur s miért most oly képtelenül haragos? Bizonyosan az a fránya telegránc hozott neki valami váratlan rossz ujságot.

főbb bíró vezetése alatt ideiglenes kormány fogadta.

A transzváli háboru ezzel be van fejezve, a bur köztársaságokat Anglia gyarmatai sorába kebelezik.

London, május 31.

A mai nap hirtelen hozta meg a nagy szenzációt, a melyet mindenki biztosra vett ugyan, de senki ilyen gyorsan nem mert elvárni.

A lapok egészen rövid, alig pár soros mondatokban adnak kifejezést az örömmámornak, mert a távirat már nagyon későn érkezett. Hely és idő híján egyelőre csak a diadalmas hangon kiabáló czimekben tobzódnak.

— A háboru vége.

— Pretória elesett.

— Krüger megszökött.

— Ezek a mottók, a melyeket ökölnyi betűkkel nyomattak le a lapok valamennyien.

London, május 31.

A Daily Mail jelenti Lourenco-Marquezból:

Pretóriából este néhány görög jött ide, ezek hozták az első hirt a nagy győzelemről.

A szinkör megnyitása.

(Bevonulás az arénába)

Arad, május 31.

Hosszu idők küzdelme után végre megvalósul a színház állandósításának kérdése. 1900. év június elseje a magyar színügyben korszakalkotó dátummá lett és nem kis büszkeségünkre szolgál az, hogy ez a nap a mi városunk annaleseiben nyerte az emlékezetesség jellegét.

Szinkörünk megnyitására az ország minden vidékéről érkeznek az érdeklődők és tőlünk viszik el a lelkesedést, a buzgalmat az egész országba és amire legnagyobb súlyt helyezünk, az, hogy ismét csak tőlünk tanulják meg, hogy minden külső vagy felső támogatás nélkül, a mi saját erőnkől és nemes törekvésünkől mikép lehet, és kell megfelelni ama hivatásnak, amelyet a nemzet a vidéki városokra hárit.

Ott áll a szinkör a Maros partján készen. Holnap már elhangzik a szinpadon a szó, a zenekarból felhangzik a zene és ami a könnyed gondolkozása Muzsa célja, az megvalósul abban a fesztelen irányban, amely iránynak a téli színház szinpadán kizártnak kell lennie.

Az épület maga körülbelül 85 ezer koronába kerül. Az összeg persze kicsiny és Pozsony városa megütkezve fogja hallani, hogy mi oly kevés összeggel állandósítottuk a színházat, amikor neki körülbelül 200 ezer koronájába került. Építkezéseknél a nagymérvű takarékoskodás mindig az építészet rovására megy és bizonyára ez az oka, hogy az épület sem styre, sem művészi csinyre nézve ki nem elégít. E tekintetben tehát nem adunk kövételre méltó példát, de talán nem is ez volt a célunk. Mi azt tartjuk, hogy inkább így, mint sehogy, az idők méltával, az anyagi erőnk gyarapodásával majd másképp lesz minden.

Annál praecizzebb, gondosabb, az ujkor vívmányainak megfelelőbb a színház belső rendezése. A nézőtér hatalmas arányú; csak a földszintén 1300 ember fér el 800 zártszéken és 500 álló helyen. Ez talán sok is, azt hisszük, hogy vajmi ritkán fogjuk az összes helyeket betöltvelátni. És ép azért ajánlatosnak tartjuk biztonsági szempontból, hogy a fal melletti ülőhelyekből minden sorban 2—2 helyet el

kellene vágni. Ott vannak ugyanis a vészkijárók — ott szabadon kell hagyni a közlekedést, hogy veszély esetén a közönség a vészkijáróhoz juthasson. Ugy, amint most vannak a padok elhelyezve, a vészkijáróhoz csak úgy juthatni, ha a padokon keresztül ugrál a közönség. Ajánljuk ezt a kérdést elsősorban a színügybizottság és azután a rekdörtség figyelmébe.

A szinkör világitás szempontjából is sok tekintetben fogásolható. A nézőtér felett egy iv lámpa adja a fényt, ami a próba-kivilágítás alkalmával elégtelennek bizonyult; legalább is még egy ivlámpára lesz szükség. Közbiztonsági szempontból pedig nagy hibának tartjuk, hogy szükség esetére pótvilágításról absolute nincs gondoskodva. Könnyen megeshetik, hogy a villany egy vagy más okból felmondja a szolgálatot; erre az eshetőségre sokkal több lámpára vagy gyertyára lenne szükség, mint amennyi jelenleg van. Ezen sürgősen kellene segíteni.

De aránytalanul sok gondot fordított az igazgató a szinpad világitására és a világitási effektusokra. A tegnapi világitási próba erről fényes bizonyosságot nyújtott.

Szinte hihetetlen, hogy a villanyfény segítségével minő dolgokat tud a technika produkálni. A hatalmas reflektorokba egyszerű üvegkorongokat helyeznek és ezek csalódásig hűven vetítik a házra ez esőt, a havazást, a felhők elvonulást, a zivatart, a villámlást, a hold keltét, a pitymalló hajnalt, az esthajnalt, a derüt, a borongós napot, a csillagos és sötét éjszakát. A világitási effektusok szempontjából szinpadunk olykép van felszerelve, hogy bármely fővárosi szinpad büszkeségére válik. Ez a körülmény már egymaga is bizonyítja, a látványos darabok kiváló szép sikerét.

Maga a szinpad, óriási arányával, a diszes függöny, művészi kivitelű diszletek mind lehetővé teszik a nagyarányú kiállítást.

Volna azonban valami, ami előbb-utóbb akut kérdéssé fog válni. Ez a szinkörhöz való eljutás. A szinkör félre esik a rendes közlekedési utaktól és miután az utak még eléggé szabályozva és rendezve nincsenek, az ut világitása is még nagyon fogyatékos, gondoskodni kellene arról, hogy e tekintetben a közönség jogos igénye kielégítésre találjon. Ennek pedig egyetlen módja volna, ha a lóvasut illetve a villamos vasut egy kiágazással a szinkörhöz vezetették. Ezt a kérdést kevés áldozattal pedig oly kép véljük megoldani, hogy a lóvasut végállomásától vagyis a Vörösökörtől a mezőn keresztül a sinek a szinkörig levezettetnének. Ez az utirány nem akadályozna semmiféle forgalmat és alig volna 200—300 méter hosszúságú. A sinpálya ezen kiágazása hasznára lenne a lóvasutnak, a közönségnek, a színháznak; és ennyi haszon mellett ennek megvalósítása talán nem okozna sok nehézséget. Ajánljuk ez eszmét az érdekeltek figyelmébe és meg vagyunk róla győződve, hogy ezzel nagyot lendítünk a szinkörbe járó közönség jogos igényén.

Egyelőre azonban feltétlen szükségesnek látszik két dolog. Az egyik, a szinkörhöz vezető utak erősebb kivilágítása; a másik pedig az, hogy különösen esős időben néhány kocsi álljon a közönség rendelkezésére.

Ezek volnának azon kérdések, melyek a szinkör megnyitása alkalmával önként adódnak és melyeknek sürgős megoldását a szükség maga írja elő.

És most fel a függönnyel — mint a Bajazzo mondja és kezdődjék a komédia!

C s

Az aradi tárlat.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 31.

Szombaton d. u. 3 órakor megnyílik a *Nemzeti Szalon aradi* képiállítása. A rendezés munkálatai, melyeket *Rózsa* Miklós titkár, *Rubovits* Márk műtáros és *Ernszt* Lajos, az ismert amateur és műtörténész végeznek, már annyira előrehaladtak, hogy holnap elkészíthető lesz a katalógus is. Ezt a munkát *Hock* János, a ki holnap délelben a gyorsvonattal érkezik *Aradra*, már személyesen végzi s ugyancsak ő nyitja is meg a tárlatot.

Fájdalom, a népszerű szónokot egyházi kötelességei vasárnapra visszaszólítják a fővárosba, hol pünkösdi prédikációt tart, remény van azonban, hogy már az ünnep második napján ismét Arad vendége lesz a művészeti egyesület népszerű elnöke.

Rózsa Miklós titkár ma jelentést tett *Csák* Czirjék igazgatónak a rendezés munkálatairól s művészeti egyesületünk buzgó igazgatója örömmel vette tudomásul, hogy a *Lyczeum* diszterme mily alkalmas a kiállítás céljaira. A terem óriási ablakai ugyanis pompásan világítják meg az ott elhelyezett paravanokat, melyek a termet négy részre osztják s melyeken a képek, az egyes művészek szerint csoportosan rendezve, függenek. Csupán *Munkácsy* gyászfátyollal díszített művei függenek külön állványon, így is felhiva a figyelmet a tárlat ez elsősorú cloujaira.

Aradváros műértő közönsége körében máris nagy az érdeklődés a kiállítás iránt, a mi kitűnik abból, hogy a mai nap folyamán több notabilitás tekintette meg a rendezési munkálatokat. Majdnem állandó vendége a rendezőségnek a *Lyczeum* tanári kara s *Burián* igazgató, a ki már bejelentette a *Szalon* megbízottainak, hogy a tanuló ifjúságot, a szaktanárok vezetése alatt, testületileg küldi el a tárlat megtekintésére. A művészetek iránt oly kiváló érdeklődést tanúsító igazgatónak ez az elhatározása szépen illeszkedik *Wlassics* miniszter művészeti politikájához, melyben tudvalevőleg fontos tényező az ifjúság izlésének fejlesztése és művészetének ápolása.

A szép tárlathoz most már csak szép anyagi és erkölcsi sikert kívánunk a *Nemzeti Szalon*-nak. Ez annál könnyebb, minthogy a gazdag gyűjteményben 20 frttól 3000 forintig minden árban találunk képeket s így minden igény könnyen kielégíthető.

A megnyitásra külön meghívók nem adatnak ki; 50 fillérért már az első nap bárki megtekintheti a tárlatot.

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Péntek: Szökött katoná, népszínmű első felvonása. Szigetvári vértanúk, szomorújáték első felvonása.

Szombat: Gyurkovics leányok, bohózat.
Vasárnap: Délután: Czigánybáró, operette. Este: Bába, operette.

* **A megnyitó előadás.** A színtársulat érthető izgalommal várja a holnapi megnyitó előadást. A holnapi műsort úgy próbálták ma már végig, hogy előadásnak is bevált volna. Kedvelélekkel dolgozik mindenki; szereplők és rendező. Nagy érdeklődéssel várta a személyzet *Faragó* Rezső prólogját, melyet *Turchányi* Olga mondott el a függöny előtt, a mint a megnyitó előadáson is fogja mondani. Csak hogy ma még polgári ruhában volt, míg holnap kupidójelmezben fogja elcsevegni a humorral és pajzánossággal átszótt poemát. A színházhoz tartozó hallgatók erősen megéljeneztek a bájos előadót és a jelenlévő szerzőt, *Faragó* Rezsőt.

* **A Gyurkovics leányok** kerülnek a nyári színházban szombaton este színre. A mulatságos bohózat valóságos ujdonságként fog hatni, mert a szereplők jó része új. A főalak, a ki felé az érdeklődés irányul, természetesen *Miczi* személyesítője: *Turchányi* Olga. Az a szenzációs siker, melylyel e szerepében Budapesten föllépett és nyomban a Nemzeti Színház tagja lett, a közönség érdeklődését érthetővé teszi. Horkayt *Palágyi* Lajos játssza, Katinkát *Angyal* Ilka. Az ezredes szerepében *Bács* Károly lesz a párja. Új még *Semesi* selypítő szerepében *Szadai* Ferencz.

* **A holnapi vendégek** Az aradi nyári színház megnyitása iránt országsszerte nagy az érdeklődés. Arad példájától több város teszi függővé színészetének állandósítását. Temesvárról és Szegedről a sajtó képviselői is átjönnek. A fővárosból is többen jelezték lejövetelüket. A *Magyar Színház* részéről ketten is lejönnek: *Hegedüs* Béla országgyűlési képviselő, a társaság elnöke és *Szilágyi* Vilmos igazgató. A *Vig-színház* részéről a *Faludi* testvérek lesznek itt. *Keglevich* István megleghangu levélben mentette ki magát, hogy elfoglaltsága miatt nem vehet részt Arad e nevezetes kulturális ünnepén.

* **A nyári szinkör felülvizsgálata.** Pénteken délelőtt fél tizenkettőkor hivatalosan megvizsgálja egy bizottság a nyári színházat, hogy a rendőrség közbiztonsági szempontból megadhatta az engedelmet az előadásokra, melyek elseje még az este lesz meg.

* **Pálmay Ilka Aradon.** *Pálmay* Ilka több külföldi szerződési ajánlatot visszautasított, mert az ősszel végképp visszavonul a színpadtól. Az évad elején, mint a *M-g* írja, hosszabb vendégszereplésre Budapestre megy; innen vidéki körutra indul, ahol a nagyobb városok közönségétől bucsuzik el. Így: Szegeden, Aradon, Kolozsvárott, Nagyváradon, Temesvárott és Pécsen fog föllépni.

* **Allandó Muzsa.** A nyári színház megnyitásával megszülető állandó aradi színház muzsáját ünneplik *Faragó* Rezső és *Losonczy* Zoltán hírlapírók avval a fényes albummal, a mely *Allandó Muzsa* cím alatt ma jelent meg. A könyvet az olvasó figyelmébe ajánlja a *czimkép*. Végtelen bájjal, a tavaszi hangulatra, napsugárra emlékeztően áll egy karcsu női alak a czimlapon. Muzsát ábrázol, még pedig a nyári színház stílusához illő kedves könnyedségű operett-muzsát. Szoborszerűen, könnyű leplelben áll az alacsony talpazaton, válláról a színészetet jelentő álarcok függenek le, egyik kezével kaczéron huzza meg leplét, a másikkal pedig mintha az olvasónak intene:

— Ime a könyv: lapozzatok benne.

Ez a szépséges Muzsa, kit ime most leplezünk. *Rózsa* Lili, a Magyar Színház művésznője, kinek nevével a fővárosi kritika sokat és nagy dicsőréttel foglalkozott az utóbbi időben. Talán az sem az utolsó siker, melyet most ért el, mikor kedves ékességűl szolgált ennek a könyvnek.

Érdemesebb munkát ez a szép muzsa nem ajánlhatna az olvasóknak *Faragó* Rezső és *Losonczy* Zoltán albumánál. Ez a nagy izléssel és szellemesen összeállított vaskos füzet csak megjelenésében alkalmi, egyébként azonban rendkívül értékes képe a most ujjáalakuló vidéki színészetnek. A két szerkesztő sok ötlettel szabta meg munkatársainak a tárgyat, a melyről írjanak. Ezek közt a színigazgatóknak feltett kérdéseket és a rájuk adott válaszokat különösen értékesnek tartjuk. Hosszu volna azt a körülbelül nyolczvan emberből álló névsort elsorolni, a mely az *Allandó Muzsa* czikkezőit végig ismerteti, e helyett nagyon ajánljuk mindenkinek, a kit olyan emlékezetes kulturmomentum, mint a színház állandósítása egy kevéssé is érdekel, olvassa el *Losonczy* és *Faragó* albumát.

Csak két ember munkáját emeljük ki, a két szerkesztőt. *Faragó* a név nélküli munkák mellett leközi itt azt a prólogot, a melyet a szinkör megnyitóján *Turchányi* Olga fog előadni. Formára, szerkezetre igazi poéta műve ez; hangja az a hang a melyet a nyári színháznak ezután kell még majd eltanulnia s ebben prolognál többel is lesz talán utmutatója a nyári muzsának *Faragó*.

A másik munka, a melyről névszerint is megemlékezünk: *Losonczy* Zoltáné. A czime: *A muzsa és a szobaleánya*. *Losonczy* a mi lapunk munkatársa, dicsőretet nem mi mondunk hát róla. Azt azonban el nem hallgathatjuk, hogy ez a kis tárcza mestere a formákkal való bánásnak és a finom ötleteknek.

Az *Allandó Muzsa* minden könyvkereskedésben kapható egy koronaért.

* **A diákok és katonák helye.** A nyári színházban az iskolák tanuló ifjúsága és a katonák végre kaphattak olyan helyet, a hol, mint más városokban is van, magukra hagyva elkülönítve élvezhetik az előadásokat. A földszinten külön-külön elkerített állóhelyük van. A jegyeket az előadásra mindig aznap lehet váltani. A katonajegyeket mindig *Gonda* László fogja árulni délelőtt 9—12-ig, délután 3—5-ig a téli színházi pénztárnál, este 7-től a nyári színházban. A diákhelyeket is az első egy-két előadásra maga *Gonda* árúsítja, de azután két megbízott tanuló kapja a jegyeket megfelelő kártyáért. Így van ez más városban is, mert a tanulók maguk legjobban ellenőrizhetik, hogy más fajta ember közéjük ne keverődjék a nélkül, hogy az igazolványért iskolai igazgatójukat kellene terhelni. A megnyitó előadásra még *Gonda* árulja a deakjegyeket, kiknek állóhelyük a földszint baloldali van. Egy jegy ára 40 fillér.

Politizálás a bálon.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 31.

A szolnoki megyebálon történt, hogy *Klebersberg* Zdenkó gróf földbirtokos nagybirtokos társaságban a politikai szóvita közben azt vágta oda *Bethlen* Balázs grófnak, aki ellenkező véleményen volt vele:

— Amit mondasz: az hazugság!

Bethlen Balázs gróf erre a kijelentésre *Tisza* István gróf és *Thoroczkay* Miklós gróf orsz. képviselő segédei által provokáltatta gróf *Klebersberg* Zdenkot. A párbajt egy becsületbírósi döntés előzte meg, mely kimondotta, hogy a sértő *Klebersberg* gróf köteles elégtételt adni *Bethlen* Balázs grófnak. A párbaj aztán végbe is ment a *Fodor*-féle vívóteremben. Mindkét fél megsebesült, de egészen jelentéktelenül.

Ma tárgyalta ezt a párbaj-ügyet a budapesti büntetőtörvényszék *Agorasztó* bíró elnöklése alatt. A tárgyaláson csakis *Bethlen* Balázs gróf jelent meg, ellenfele *Klebersberg* Zdenkó gróf *Nizzából* keltezett levélben mentette ki elmaradását.

Elnök elsőben *Bethlen* Balázs gróft hallgatta ki, aki előadta, hogy *Klebersberg* gróf sértő megjegyzése folytán kényszerítve volt az ügyet lovagias utra terelni. A párbaj különben teljesen szabályosan ment végbe. A segédek is megtették szokásos békítési kísérleteket.

Dr. Farkas László orvos a felek sérüléseit jelentékteleneknek mondja, amelyek 8 napon belül gyógyultak.

Tisza István gróf és *Thoroczkay* Miklós gróf tanuk kihallgatása után a törvényszék *dr. Patoky* alügyész vádjára *Bethlen* Balázs gróft párviadal vétségért 4 napi napi államfogházra ítélte. Az ítélet jogerős.

Kimondotta a törvényszék, hogy *Klebersberg* Zdenkó gróf ellen a további eljárást folytatja s ügyét akkor fogja végtárgyalni, ha visszatér külföldi utjából.

A majom örültje.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 31.

Megrendítő esetről ad hirt egy Párisban feladott távirat:

Clichy városkában élt *Cusier* asszony, a ki a napokban veszítette el férjét, s gyászos özvegye első napjait szomorú magányosságban töltötte. Reggeltől napestig lakásán tartózkodott és régi emlékeivel foglalkozott, a melyek az urára emlékeztették, a kit nagyon szeretett és napról-napra megsiratott.

A kis városkában vidám élet folyt, de az özvegy egészen elzárkózott ez elől. Míg mások a város szenzációját képező czirkuszban mulattak, Cusierné legfőleg ha nyitott ablakából hallgatta a pattogó zenét, a melyre a lovak, az idomított kutyák és a majmok tánczoltak a porondon.

Tegnap este Cusierné nyitva hagyta ablakát, mikor lefeküdt. Csakhamar elaludt és azután nem emlékezett, régen álmodott-e már, vagy csak az első félálom szállott-e még szeméire, a mikor lánczcsörgésre ébredt fel. A kísérteties csörgés az ágya alól hallatszott.

Az asszony ijedten felült ágyában, de mozdulni sem mert. Ezer babonás gondolat rémítette halálra. Megjelent előtte az urának a képe és szentül meg volt győződve, hogy az urának a lelke jelent meg a szobában lánczokra verve, másvilági kinok közt fetrengve. Irtóztatóan remegett az asszony, agya majd szétpattant a halálos aggodalomtól és nesztelenül felülni próbált ágyában, hogy jobban lásson.

A lánczcsörgés egyre tartott, s egyszerre valami tüzes fényt látott szemközt magával. Olyan volt, mint a bolygó lidércz az a tűz. Fellobbant, meg kialudt újra, s hol itt, hol ott égett, közben pedig csörgött a láncz, mintha kísértetek rángatták volna a veszendő lelket. És Cusierné látta, egész határozottan látta az urát, a ki eljött hozzá kísértetni.

Iszonyu sikoltásba tört ki az asszony, azután elájult. A velőtrázó kiáltásra berohantak a szomszédok s borzalmasan eltorzult arczczal, rémületesen kikelve magából találták ágyában Cusiernét. Világosságot gyújtottak, s ekkor kiderült, mi volt a kísértet.

A czirkuszból megszökött egy lánczra kötött mandrillmajom s a nyitott ablakon beszökött Cusierné szobájába, az csörgette lánczát, s az villogtatta szemeit.

Cusiernét a babonás félelem annyira önkivületbe ejtette, hogy megőrült, s orvosai alig remélik, hogy kigyógyítható lesz.

A hastáncz.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, május 31.

Megirtuk a minap, hogy a fővárosi színpadokon legutóbb lábra kapott hastánczkultusz ellen mozgalom indult meg.

Mit jelent tulajdonképen a hastánczkultusz? Jelenti általában a színpadi frivolitást, jelenti a művészet helyett a test szépségeivel és a női bájak fitogtatásával való hatásadászatot, jelenti a közönséggel való kaczerkodást a művészet rovására és jelenti, — hogy őszinték legyünk — a színpadi „asszonyvásár“-t. Annyira szembeötlő jelenségek már ezek a színpadjainkon, hogy többé titkolni nem lehet, sőt a leplezéssel ártunk a művészet ügyének s még szabadabb folyást engednénk az eddigi színpadi tobzódásnak.

Ez a „hastáncz“, — mint gyűjtőnév. — Megindult pedig ama frivol és csupán az érzékekre hatni akaró szindarabok kultuszával,

melyeket elsőb is a *Vigszínház* és utána a *Magyar Színház* importált hozzánk Párisból.

Érdekes, hogy eleinte megdöbbsent a mi közönségünk is, később azonban annyira megszokta, hogy egészen természetesnek találta, ha e színházak minden párisi ötöd- és hatodrangú színházi produktumot bemutattak a budapesti közönségnek is. Elég szomorú, hogy minél frivolabbak e szindarabok, annál nagyobb közönségük akadt s annál több zsufolt házat csináltak. Ennek a frivolitásnak a kultusza hozta magával a színpadi eldurvulást is, ami világosan bizonyítja, hogy itt természetes „fejlődésről és haladásról“ van szó.

Ugy látszik azonban, ha a jelek nem csalnak, hogy mindez rövidesen megváltozik és csakhamar beáll az a reakció, amelyet a színházak és a nagy közönség minden igaz barátja oly annyira üdvösnek tart.

Irói és színész körökben széleskörű mozgalom indult meg a frivolitások ellen. A színészek élén *Molnár László*, az *Országos Színészegyesület* elnöke, az írók és ujságírók élén: *Keszler József* a jeles aeszthetikus és színi kritikus áll. Az írói és színészvilág jelesei és előkelőségei máris csatlakoztak e mozgalomhoz, amelynek eredménye lesz bizonyára.

Tiszta, üde, friss léghőz hoz a színpad dohos kulisszái közé és megszünteti csakhamar mindama visszaéléseket, amelyek ellen, éppen ideje volt, hogy minden jóízű ember soraikköz és védekezzen.

Ha a mozgalomnak sikere lesz, — amint-hogy bizonyosan lesz — nem kis érdeműl tudjuk be majd annak az akciónak, amely éppen a vidéken indult meg s amely rápirított a fővárosiakra.

Ugy tűnik fel, mintha a vidék így kiáltott volna fel:

— Ha ez a szecesszió, akkor ez nekünk nem kell. Maradjon a fővárosnak!

A főváros erre elpudeálta magát.
Hála Istennek!

Előléptetések

az aradi bíróság körében.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 31.

A *Igazságügyi Közlöny* mai száma közli a bíróság s ügyészség tagjainak magasabb fizetési fokozatba való előléptetését. A költségvetési törvény kérése miatt késett ez az előléptetés. *Több mint ezer előléptetés* történt most, a legnagyobb része 1900. január elsejével kezdődő hatálylyal.

Erre a nagy számra való tekintettel az előléptetési értesítések és fizetési utalványok a miniszterium hivatalos lapjának figyelmeztetése szerint és előreláthatólag csak június hó első felében fognak rendeltetésüknek helyére jutni.

A bennünket érdeklő előléptetések a következők:

A VII. fizetési osztály 2-ik fokozatába léptek első: 1900. január hó 1-ével kezdődő hatálylyal *Gallu József* aradi kir. törvényszéki bíró.

Február hó 1-ével kezdődő hatálylyal: *Parocz György* aradi kir. ügyész.

A IX. fizetési osztály 1-ső fokozatába 1900. évi január hó 1-ével kezdődő hatálylyal: *Dunka János* nagybuttyini járásbíró, *Popovits Péter* radnai, *Brück Ede* makói, *Halászi Béla* világi, *Embey Gyula* dr. radnai, *László Izidor* lippai, *Fényes Vincze* borosjenői járásbíró, *Meszlényi Antal* dr. aradi kir. alügyész, *Csáklányi Sándor* ujaradi, *Babó Andor* békéscsabai járásbíró, *Domokos*

László aradi kir. alügyész, *Halász Antal* makói járásbíró, *Lehrmann Viktor* aradi kir. alügyész, *Szalay Béla* dr. és *Heller Mór* dr. aradi és *Radu Aurél* vingai járásbíró, *albírók.*

1900. évi május hó 1-ével kezdődő hatálylyal: *Csizmás Illés* vingai járásbíró, *albíró.*

A IX. fizetési osztály 2-ik fokozatába 1900. évi január hó 1-ével kezdődő hatálylyal: *Kálmán Ferencz* dr. aradi járásbíró, *Tóth Ferencz* gyulai kir. alügyész, *Szell Pál* battonyai, *Jakó Sándor* dr. pécskai, *Szarka Sándor* dr. aradi, *Kiss Kálmán* békéscsabai, *Csengery Kálmán* világi, *Mattiasi Alajos* békéscsabai, *Gálffy Lajos* nagyhalmágyi, *Vékey Zoltán* nagylaki járásbíró, *Ornstein Árpád* aradi törvényszéki bíró, *Papp Sándor* dr. aradi járásbíró és *Simonfai Emil* ujaradi járásbíró, *albírók.*

A XI-ik fizetési osztály 1-ső fokozatába 1900. évi január hó 1-ével kezdődő hatálylyal *Bozóky Mátyás* dr. aradi kir. törvényszéki aljegyző.

1900. évi április hó 1-ével kezdődő hatálylyal: *Zih József* aradi kir. törvényszéki aljegyző.

A X-ik fizetési osztály 2-ik fokozatába 1900. április 1-ével kezdődő hatálylyal: *Toldy Alajos* makói járásbíró, *telekkönyvvezető.*

A XI-ik fizetési osztály 2-ik fokozatába lépett elő 1900. április hó 1-ével kezdődő hatálylyal: *Nusser Ede* kisenői járásbíró, *írnök.*

Megszöktetett bárónő.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 31.

Pár nap mulva a debreczeni garnizon egy fess főhadnagya tartja esküvőjét egy gyönyörű bárókisasszonnyal. A baronessze édesapja, egy rendkívül gazdag délvidéki mágnás, valóságos belső titkos tanácsos, többszörös milliomos s a ki nem egyszer szerepelt, mint a király képviselője, első percztől kezdve ellenezte a leánya házasságát és csak akkor egyezett bele a változhatlanba, mikor a leánya megszökött és pár napi körutazás után visszatért édesapjához.

A főhadnagy és a baronessze Nagyváradon ismerkedtek meg. Látogatóban volt ott a fiatal kisasszony nővérénél, a ki szintén egy huszár-főhadnagynak (régí grófi sarj) a felesége.

Rövid ismeretség után halálos szerelem fejlődött ki a főhadnagy és a bárókisasszony között. A főhadnagy meg is kérte a leány kezét, az akkor Nagyváradon időző édes apjától, de az ellent mondott.

Nagyon elkésértette ez a szerelmes báróleányt, elannyira, hogy a romantikus varróleány-nak példáját követve, gyufaoldatot ivott. Szerencsére nagyon keveset, úgy, hogy minden nagyobb baj nélkül elmúlt a mérgezési história.

Utókurára a bárókisasszonyt elvitte az anyja Meránba.

Időközben a bárókisasszony édesanyjának meghalt az anyja. El is utazott a temetésére; a bárókisasszony a komornájával együtt maradt Meránban. Ezt az alkalmat felhasználták a szerelmesek. A főhadnagy szabadságot kért, Meránba utazott és a bárókisasszonnyal elutaztak . . .

Szörnyű nagy volt a báró haragja, mikor hirt kapott a leánya szökéséről. Sürgönyöket menesztett a szélrözsa minden irányába a rendőrségekhez, katonai hatóságokhoz, sőt magához a hadügyminiszterhez is.

A szerelmes párt, illetve a főhadnagyot Bécsben igazolásra szölyította fel a rendőrség.

A főhadnagy jelentkezett a katonai hatóságoknál, mivel azonban neki engedélyezett szabadsága volt a debreczeni ezredparancsnoktól, semmi bántódása nem lett, nem is lehetett.

A főhadnagyot és a bárókisasszonyt azonban elválasztották egymástól. A főhadnagy berukkolt pontosan szabadságideje leteltekor ezredéhez, a baronessze pedig visszatért családjához.

A szülők azonban még akkor sem akartak semmit sem hallani a házasságról . . .

És a história vége egy esküvői jelentés, mely a napokban megy szét és azt hirdeti, hogy a bárókisasszony és a főhadnagy június hóban tartják esküvőjüket.

Vizsga elől a halálba.

(Goldzieher tanár fia öngyilkos.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 31.

Egy szép reményekre jogosító fiatalember vette el magát az életet ma reggel Budapesten.

Goldzieher Ignácznak, a pesti izraelita hitközség főjegyzőjének, a nagyhirű tudós orientálistának alig husz esztendő *Miksa* nevű fia, szüleinek lakásán reggel kilencz óra felé *föbellette magát és szörnyet halt.*

A hír Aradon is nagy szenzációt keltett, hol a Goldzieher családnak sok rokona van.

A szomorú hírről az első tudósítást Aradon ma délben *Mittler* Zsigmond földbirtokos kapta, a kinek Goldzieher Ignáczné nővére.

A sürgöny a következő szavakat tartalmazta:

Miksa baleset következtében súlyos betegen fekszik.

A szerencsétlen ifju ekkor azonban már halott volt. E sürgöny vétele után *Mittler* Zsigmond azonnal telefonált egy pesti rokonának, *Czukur* Samu ügyvédnek, ahonnan azt a leverő értesítést nyerte, hogy a fiu öngyilkos lett és meghalt.

Az öngyilkosságról a következőket táviratozzák lapunknak Budapestről:

Goldzieher Miksa ártatlan kedélyű, szeretetreméltó fiu volt. A szülők rajongással csüngtek rajta. Ő volt a család szeme-fénye, annál is inkább, mert kiváló tehetség és vasszorgalom lakoztak benne.

Szeptemberben iratkozott be az egyetem jogi szakára s egész esztendőn keresztül óriási buzgalommal tanult. Két hónap előtt ez a buzgalom a tanulásban megatványozódott. Ejjel-nappal bujta a könyveket, ugyannyira, hogy ez a mértéktelen munka már a szülőkből is aggodalmat keltett. Sokszor meg is mondták ezt a fiunak, aki rendszerint e szavakkal indokolta meg a tanulást:

— Attól tartok, hogy meg fognak buktatni az alapvizsgán. Sok ellenségem van.

Es tanult éjjel-nappal Minél inkább közeledett az alapvizsga napja, annál nagyobb rabja lett könyveinek. El sem mozdult mellőlük.

Mint barátai állítják, a szegény fiu tényleg attól tartott, hogy meg fog bukni, ez a félelem készítette a kétségbeejtő tanulásra s ugylátszik, ez zavarta meg agyát is.

Nem lehet másképpen, ugy mondják a kétségbeesett szülők, mint hogy a módfelett való tanulás és a megbukástól való rettegettség zavarta meg a Miksa esztét és ebben az állapotban követte el az öngyilkosságot holló-utca 4. szám alatti lakásukon.

Ma korán reggel felkelt már az ágyból Goldzieher Miksa. Az ablakhoz ült és tanult. Őcsese, szülei több kérdést intéztek hozzá,

melyekre alig felelt. Őcsésének, aki tréfálózott a sok „magolás“ felett, így válaszolt:

— *Ugy sem tart már sokáig!* . . .

Nyolcz óra után bement a szobájába, ahol egyedül volt. Leült és leveleket írt. Őcsését és a cselédet, aki takarítani jött be, haragosan küldte ki a szobából.

Pont fél kilencz órakor revolverlövés dördült el a szobában. A család, a cselédség berrhantak.

Goldzieher Miksa ott feküdt a pamlagon. Homlokán seb tátongott, melyből vastagon ömlött a vér. A szönyegen hatlövetű revolver feküdt. Leirhatatlan volt a szülők kétségbeesése.

Azonnal telefonáltak a mentőknek, hogy jöjjenek. Negyedóra mulva ismét telefonáltak: ne jöjjenek, mert az öngyilkos már *meghalt.*

Goldzieher Miksa az öngyilkosság után egy percze sem tért magához. Negyedórai haldoklás után *kiszenvedett.*

Semmiféle irást nem hagyott hátra, a mi ből tettének igazi okát hozzátartozói megtudhatták volna. A szerencsétlen fiatalember holttestét szüleinek kívánságára nem vitték a törvényszéki orvostani intézetbe, hanem a lakáson hagyták, a honnan holnap délelőtt kísérik ki a temetőbe.

Tettének okát illetőleg sok mindenfélét beszélnek. Egyesek azt állítják, hogy a sok tanulás bontotta meg az esztét, mások meg azt, hogy a vizsgától való félelem adta kezébe a fegyvert.

Ez a kombináció látszik legbizonyosabbnak. A fiatal jogásznak régen bus volt már a lelke, mindenben csak a diszharmóniát látta és nem tudott megnyugvást találni sehoh és semmiben.

Kedélyére rendkívül hatással volt *Péterffy* Jenőnek, volt tanárának az öngyilkossága. Idegesen finom eszével nagyon megértette azt a magasan járó lelket, a mely *Péterffy*ben megnyilatkozott, s a gyerekifjut szoros szeretet füzte a meglett férfihez. Valami a barátságból és a gyermeki szeretetből. *Péterffy* öngyilkossága kitepte Goldziehert nyugalmából, s valami állandó kábultságba sodorta, a mely már közel járt az örülethez.

Hozzájárult ehhez, hogy most vizsga előtt állván rendkívül megerőltető módon tanult. A vizsgától nagyon félt, mert annak a bizottságnak, a mely előtt vizsgáznia kellett, *Mariska* Vilmos dr. az elnöke, a ki híres végletekig vitt szigorúságáról. Az egyetemen sok nyílt panasz hangzott már ez ellen a professzor ellen, s olyanok részéről, a kik ismert, szorgalmas hallgatók, tehát könnyüvéru lustasággal nem gyanusíthatók. Tegnap is nyolcz alapvizsgáló közül *hetet buktatott el* *Mariska.*

Ez a tegnapi hír különösen megdöbben-tette Goldziehert; mikor hallotta, egész testében megremegett, s valóságos idegláz fogta el az elgyengült szervezetű fiatal embert. Lehet, hogy ez a beteg félelem adta a fegyvert kezébe; lehet, hogy ugy gondolta, hogy czéltalan a küzdés, ha szeszélyek állapítják meg, legyen-e eredménye, vagy sem; lehet, hogy egykori mesterének valamelyes tanítása járt a fejében, a mely az emberi élet hiábavalóságairól beszélt; lehet, hogy egyszerűen csak elborította fáradt agyát a sötétség.

Minden lehet. A halott néma; nem mondja: igen és nem mondja: nem . . .

Goldzieher Ignácznak két fia volt: Miksa, az idősebbik és Jenő, a fiatalabbik. A bálványozásig szerető szülők példás, erkölcsös és bithű gyermekeket neveltek tehetséges gyermekeikből.

Az öngyilkossá lett fiu csak tavaly tette le érettségi vizsgálatát a gymnasiumból kitünő eredménnyel.

Az osztály-vizsgálatok alkalmával történt, hogy a vallástánból tartott vizsgálat alkalmával Goldzieher Miksát is felszólította a tanárja. A vizsgálat biztosai között az apa is részt vett, mint a hitközség főjegyzője.

A tanár, a szentírás legnehezebb héber szövegét tette a fiatal gyerek elé. A gyermek meglepődött, első perczen remegett, hogy apja előtt fel fog sülni, aztán bátran nekivágott és oly hüen, oly szép nyelvezettel fordította le a szentírást tanulmányozóinak és gondot okozó részletet, hogy tudásával általános bámulatot keltett.

A tehetséges ifju kitiintetéssel letett érettségi vizsgája után az egyetemre iratkozott.

Ez év márcziusában került a pelyhedző állu ifju a sor alá. Mint egyéves önkéntesnek, joga volt a fegyvernem és a szolgálati helynek megválasztásához.

Beadott kérvényében a Budapesten állomásozó huszárezredet jelölte meg, daczára annak, hogy aradi rokonai ugy kívánták, hogy *Aradon*, bécsi hozzátartozói pedig, hogy ott szolgáljon, ő inkább szülői mellett akart maradni.

Temetésére aradi rokonai, a ma esti vonattal utaztak fel Budapestre.

HIREK.

— **A király** ma délelőtt általános kihallgatást adott. Az uralkodó délután 5 órakor kíséretével Gödöllőre utazott, hol a pünkösdi ünneket is tölti. Ő Felsége szeptember 10-én a boldogult *Erzsébet* királyné halála napján tartandó rebviem után másnap Galicziába utazik, hol a hadgyakorlatokat szemléli meg szeptember 11-től 16-ikáig.

— **A polgármester itthon.** *Salacz* Gyula kir. tanácsos polgármester ma érkezett haza a városok Győrben tartott kongresszusról. A polgármester egy utban tanulmányozás czéljából meglátogatta Pozsonyt és Sopront is.

— **Natafalussy Kornél** kir. tanácsos, tankerületi kir. főigazgató, ma Aradra érkezett, hogy a középiskolák érettségi vizsgálatain elnököljön. Pénteken és szombaton a reáliskolában, kedden és szerdán a főgymnasiumban lesz az érettségi. Pünkösdi ünnepek alatt, ha az időjárás engedi, a főigazgató a tanári testülettel megtekinti az aradi hegyalját

— **A delegáció záróülése.** A magyar delegáció, mint tudósítónk táviratozza, ma délben *Szilágyi* Dezső elnöklete alatt ülést tartott, a melyen az osztrák bizottság tegnap hozott határozatait ugy, a hogy osztrák részről közölték azokat, tudomásul vették. Délután négy órakor második ülése volt a magyar delegációnak. Ezen konstatálták a határozatok egyöntetűségét. Ezután *Kállay* Béni a király nevében megköszönte a delegáció áldozatkészségét, a melylyel a közös költségeket megállapította. Utána *Szilágyi* Dezső szép szavakkal méltatta a delegáció munkáját, a melynek minden mozzanata igazolta a monarchia fontos érdekei iránti fogékonyságot. Végül *Szilágyi* Dezsőnek szavazott köszönetet a delegáció. — Az osztrák delegáció is befejezte ma tárgyalásait.

— **Varjassy József** lelkiüdvéért a minoriták templomában ma délelőtt tartották meg a rekviemet, melyen a család tagjain és rokonokon kívül nagy közönség vett részt. Gyász-mise után a család kikocsizott a temetőbe a frissen hantolt sirhoz. *Salacz* Gyula kir. tanácsos, polgármester, az elhunyt legbensőbb barátainak egyike, csak ma reggel érkezett vissza a győri kongresszusról s így a temetésen nem vehetett részt. Ma megjelent a rekviemen s aztán kiment a sirhoz, melynél meghatottan

mondott imát boldogult barátja csendes nyugovásáért. Részvétlátogatók még ma is sokan jártak a vigasztalhatlan özvegnél, kihez *Hieronimi Károly*, városunk országgyűlési képviselője, ma a következő kondoleáló-levelet intézte:

Nagyságos Asszonyom!

Felejthetlen férjének elhunytá alkalmából, akiben kedves és tisztelt barátomat vesztettem el fogadja kérem fájdalmas részvétem őszinte nyilvánítását.

Emlékét velem együtt mindenki, a kinek alkalmá volt a megboldogultat a közjó javára eltöltött és érdemekben gazdag életében ősmerni és tisztelni — kegyelettel fogja megőrizni.

— **Metiau Goldis ellen.** Az *E-s* írja: *Hamsea* Ágoston *Metianu* és pártjának volt jelöltje az aradi gör. kel. püspöki székre, de a mint tudjuk, *Hamsea* megválasztása meghiusult. Goldis püspökké történt választásával, — koránál fogva is — mintegy biztosította magának a jogutódlást a nagyszabeni érseki székre is. Metiau ezt jól tudja s azért az utolsó zsinaton megválasztatta dr. *Puscariu* Ilariont tiszteletbeli főpástorrá, illetve püspökké, hogy így már jó eleve elejét vegye és vehesse annak, hogy Goldis valaha érsekmetsopolita lehessen. A dolognak magában véve nincs nagy jelentősége, de jellemzi Metianunak Goldishoz való viszonyát. Különben Metianu érsek ki is jelentette, hogy a földben sem volna nyugodalma, ha előre tudná, hogy Goldis lesz az utóda.

— **Háziezredünk a hadgyakorlaton.** A cs. és kir. 33-ik gyalogezred idei hadgyakorlatai a 7-ik hadtest körletében augusztus hó végén kezdődnek s már szeptember közepén véget fognak érni. Az idei manőver a mily rövid épp oly szűk keretben lesz megtartva. A hadgyakorlatok Krassó-Szörény vármegyében és pedig Lugos, Karánsebes és Herkulesfürdő környékén fognak lefolyni. A hadgyakorlatok véglegesen megállapított terve a napokban kerül kiadásra. A tüzérezredek július közepétől kezdve *Lippán* lesznek összpontosítva, hol lögyakorlatok lesznek augusztus hó végéig.

— **Loubet elnök a magyar pavillonban.** *Loubet* a párisi köztársaság elnöke ma a külföldi pavillonokat látogatta meg, köztük a magyar kiállítást is. Beléptekor az ott egybegyűlt kiállítási főbiztos *Lukács Béla* és a magyar kiállítás ott időző rendezői fogadták az elnököt. *Loubet* nagy figyelemmel szemlélte a kiállított műtárgyakat és elismerését fejezte ki a látottak felett. Különösen feltűnt az elnöknek az a tál, mely *I. Ferencz József* király nagy olajfestményü képe mellett van elhelyezve és amely *Loubet* elnök képét ábrázolja. A gyönyörű műve munka mellett hosszabb ideig időzött az elnök. Elbucszva, köszönetét fejezte ki *Lukács Béla* előtt a szives kaluzsolásért és a jelenlevők éljenzése mellett távozott.

— **Az ország czimerének használata.** A hivatalos lap mai számában a belügyminiszter az alábbi körlevelet teszi közzé:

Ujabbtan ismételtlen tapasztaltattott, hogy az ország czimerének használhatására engedélyt nyert *czégek* némelyike a nyert engedélyt aképen értelmezi, hogy annak alapján az ország czimerét *pecsétjében* is használhatja.

Erre való tekintettel az illető *czégek* megfelelő figyelmeztetése végett tudomásul kívánom hozni, hogy az engedély az ország czimerének a pecsétben való használatára hallgatag ki nem terjed, a minthogy általában csak arra jogosít, ami az illető engedélyokmányban kifejezetten ki van mondva.

Hozzá kell tennem, hogy az ország czimerének a pecsétben való használata csak *állami és országos jellegű hatóságokat* illet meg s azért ez magánosoknak, magán jellegű testületek-

nek, vállalatoknak és intézeteknek nem is engedélyeztetik.

— **A honvédség köréből.** A honvédség ma megjelent rendeleti lapja közli, hogy a király *Munkács Adolf* m. kir. 8-ik honvéd gyalogezredbeli alezredest a czimzetes ezredesi jelleg adományozásával és *Hofbauer Ede* ugyanezen ezredbeli őrnagyot saját kérelmükre, mint rokantakat, nyugdíjazta. A király *Bauer, Lajos* őrnagyot a szatmári 12-ik honvédezredből a lugosi 8-ik honvédezredhez helyezte át.

— **Vendéglő a nyári színház mellett.** *Nagy Lajos* vendéglős folyamodott a városhoz, hogy a nyári színház szomszédságában bor, sör és ételek elárúsítására pavillont állíthasson fel. A kérelmet szombaton tárgyalja a tanács.

— **Scudier altábornagy meghalt.** Bécsből táviratozza tudósítónk, hogy *Scudier Antal* altábornagy ma 82 éves korában meghalt. *Scudier* Villachban született, sok ideig volt Temesvárott várparancsnok, s ez alatt rendkívül sokat tett a város szépészete érdekében. Temesvár egyik parkjában szobrot is állítottak neki.

— **Nagy család a szegedi árvaszéknél.** A szegedi hatóság a minap bűnvádi feljelentést tett egy eddig még ismeretlen csaló ellen, a ki állítólag hamis nyugtákkal a városi árvatárt megkárosította. A napokban *Kelemen Kálmán* árvaszéki ülnököt megbizta a polgármester azzal, hogy vizsgálja meg az árvatári nyugtákat és amennyiben azok között olyan gyanus irásokat találna, tegyen erről jelentést. Az árvaszéki ülnök átvizsgálta már 20,000 darabot és eddig máris azt a megdöbbentő tényt konstataálta, hogy körülbelül 1000 koronát vett föl az ismeretlen, de erős gyanu alatt álló csaló, hamis nyugtakra. A család egy embe: munkája. Az elkövetés módja is mindig ugyanaz. Valaki ugyanis megfigyelte, hogy az árvatári kiutalt kamatokból mely tételek maradtak bent hosszabb ideig az árvatárban. Ha ezekért egy, vagy két évig nem jelentkezett senki, akkor a férfit nyugtát állított ki, fogott valami földművesnek látszó embert vagy asszonyt, bemutatta *Taschler Endre* alkapitányának és megkérte, hogy a bemutatott egyén személyazonosságát igazolja. Az alkapitány ezt jóhiszeműleg igazolta és a még eddig ismeretlen férfit a pénzt fölvette. Minthogy a személyazonosságán ily módon való igazolása sűrűn megtörténik, persze *Taschler* kapitány sem emlékezhetik arra, hogy kinek a szavában bizott meg. Ma már igazoltnak látszik az is, hogy elhalt egyének nyugtájára is vett föl pénzt az illető.

— **Krivány.** Nagyon rosszra fordult a vizsgálati fogságban ülő *Kriványnak* állapota. Betegsége annyira erőt vett rajta, hogy nem tud saját lábán a vizsgálóbíró elé menni. Akik a vizsgálóbírószálya folyosóján járnak, láthatják, amint *négy rab viszi ölben* a kihallgatásra. E mellett az arca olyan, mintha a legjobb egészségben lenne: kövér és virulóan piros. Ez azonban csak látszólag az egészség színe, mert arca puffadt, hasonlóan gyomra is meg van dagadva. *Baja hátgerincez sorvadásból* származik.

— **Összeomlott templom.** A temesgye *Tergovecz* községből borzasztó szerencsétlenséget telegrafálnak. A községben új templom épül, melynek már a végső kőműves munkáin dolgoztak. Ma este felé, éppen, mikor már abba akarták hagyni a munkát, a templom óriási robajjal összeomlott és több munkást maga alá temetett. Eddig öt holttestet húztak ki a romokból: *Bonu István* temesvári építészét, *Vass György* művezetőjét és még három munkását. A katasztrófát a silány építkezés okozta. *Smideg János* pallér, kinek a baleset előidézésében nagy része volt, meg akart szökni, de a vasutnál elfogták és vasra verve kísérték vissza.

— **Házasság.** *Peternelly Arpád* világosi kir. postamester, a napokban vezette oltárhoz a *Zboray* Ilona kisasszonyt, néhai *Zboray Jenő* volt aradi pénzügyi titkár bájos leányát.

— **Megczáfolt merénylet hír.** Föltűnő hírt közöltek tegnap a budapesti lapok, amely szerint a kerepesi-uti temető *Klapka-siremléke* ellen *merénylet történt* és szentségtelen kezek a mellszobor orr-részét, valamint az obelisz közepét diszitő kardot megczónkitották. Ma kiderült, hogy semmi féle merénylet nem történt. A *Klapka-siremlékről* több ízben leváltak egyes részek és ennek egyedül az emlékmű *rossz anyaga* az oka. Az egész emlék vízköből van készítve, mely nem tud ellentállni a rossz időjárásnak és az erősebb esőzés lazítja az anyagot. Már öt év előtt, mikor az emlékművet felállították, egy-két nap multával, egy erős esőzés után a kard markolata levált az obeliszkről és ugyanezt a részt már több ízben kellett gipszzel odaragasztani. Legutóbb ismét lehullott a kard markolata, ujabban azután levált *Klapka mellszobráról* az orr-rész is. Emlékcsonkításról tehát szó sincs, minthogy lehetetlen is, mert a temetőőrök nappal-éjjel őrzik a sírokat. Az emlékművet most kvarcanyaggal fogják bevonni, hogy megóvják a teljes széteséstől.

— **A kovácsok sztrájkja.** A főváros két nagy gépgyárában kiütött sztrájk — mint tudósítónk táviratozza — a közbejött alkudozások és békülődések daczára is egyre tart még. A *Ganzgyári* 400 kazánkovács tegnap azt határozta, hogy ma reggel munkába áll. Ez meg is történt, alig fogtak azonban munkához, fél óra múlva mint egy jeladásra, megint letették a szerszámot és elhagyták a telepet. Az igazgatóság most kijelentette, hogy többé nem tárgyal velük; a hátralékos bérösszeget és a munkakönyveket az előjárásnál deponáltatta részükre. — A munkások napközben a gyár mögötti régi katonai temetőben tanyáztak; délután újra formulálták követeléseiket és az igazgatósággal ezt az új formulát közölték. — **Az államvasutak gépgyárának** 460 munkása sztrájkol. Ezek ma délután tizenegy tagu bizottságot választottak az alkudozások folytatására, de az igazgatóság újból kijelentette, hogy csak úgy tárgyal velük, ha visszatérnek a munkába, s rendszeren végezik kötelességeiket. A sztrájkolók most abban reménykednek, hogy a többi munkás szolidaritást vállal velük, s ha kivánságukat megtagadják, a többi is abban hagyja a munkát.

— **Rothschild Adolf báró végrendelete.** A londoni törvényszék ma tárgyalta *Rothschild Adolf* báró végrendeletét, melynek összértékét nagy nehezen sikerült csak megállapítani, miután a báró számtalanszor igazított azon, sok dolgot újabb végrendekezés által megsemmisítve. A párisi nyilvános jótékonyági egyesületekről bőkezűen gondoskodott a báró. A *Pasteur*-intézet 10,800 frankot kap évente. Egy természeti intézet alapítására, mely az általa létesített genfi mintára fog felépülni, egy millió frankot hagyományozott. Ugyanezen intézet személyzetének díjazására 100,000 franknyi járadékot hagyott, a genfi kórház részére 80,000 frankot, a párisi mértékletesek egyesületének 250,000 frankot, a boulognei árva gyermekeknek 150,000 frankot, a párisi *Rothschild*-kórháznak 50,000 frankot. Ezeket kívül még vagy három milliót hagyományozott több jótékony intézetnek.

— **Tanfelügyelő és tanár lovagias ügye.** Egyik *szegedi* lap írja ezt az érdekes affért: *Kinos* feltűnést keltő eset történt tegnap az állami felső leányiskolában. Mi is értesültünk a kellemetlen dologról, amelyet szívesen elhallgattunk volna, ha folytatása nem lenne. Így azonban kénytelenek vagyunk megemlíteni a sajnálatos dolgot, mely onnan keletkezett, hogy az intézet felsőbb osztályának egyik növendéke a föladvott feladványt nem tudván megfejteni, a tanár az alsóbb osztályból fölhívott növendékel oldatta meg, ekként szégyenítvén meg az egész osztály előtt. Dr. *Tergina Gyula* tanfel-

ügyelő ezért kérdőre vonta *Sidlovits* Kálmán tanárt és szigorú, kiméretlen kritikát gyakorolt ezen eljárása felett. *Sidlovits* erre, aki tartalékos honvédhadnagy is, ma *kihívta a tanfelügyelőt*. A segítők ma este tanácskoznak s alighanem lovagias mérközéssel végződik a kínos feltűnést keltett ügy.

— **Egy millomos csődben.** Budapesti tudósítónk táviratozza: *Haas Adolf*, budapesti nagy fakereskedő, a ki negyven év óta a legtekintélyesebb czégek közt szerepelt és milliányi vagyon ura volt, hitelezőitől moratoriumot volt kénytelen kérni. Passzívái 4 millió 200,000 koronát tesznek ki. Erre tekintélyes fedezet van ugyan, de azért nagy károsodás fenyegeti főleg az építő ipari részvénytársaságot és több fa nyakkereskedőt.

— **A bosnyákok Budapesten maradnak.** A bosnyák küldöttségek tagjai hír szerint elhatározták, hogy nem térnek hazájukba vissza mindaddig, míg a király a küldöttséget nem fogadja és panaszukat meg nem hallgatja. A küldöttség egyes tagjai oda nyilatkoztak, hogy esetleg bevárják Budapesten, míg ismét visszatér a király. Ha szükséges, *egy évig is Budapesten fogna tartózkodni*, mert tartanak attól, hogy ha visszatérnek anélkül, hogy a király fogadta volna őket, a *boszniai hatóságok agyon fogják őket kinezni*.

— **Az ellenőrzési szemle.** A honvédelmi miniszter a közös hadügyminiszterrel egyetértőleg a védtörvényhez fűzött miniszteri utasításnak az ellenőrzési szemlékre vonatkozó részét oda módosította, hogy *vasárnap és ünnepnapokon ellenőrzési szemléket ezentul nem fognak tartani*.

— **Fegyelmi egy polgármester ellen.** Levelezőnk írja, hogy *Mamuzsics Lázár* szabadkai polgármester ellen a belügyminiszter elrendelte a fegyelmet megelőző vizsgálatot, s annak vezetésével a város fegyelmi választmányát, illetve elnökét, *Schmausz Endre* főispánt bizta meg.

— **Halálozás.** *Alföldi Lajos* volt hírlapíró és közgazdasági író Budapesten, 60 éves korában elhunyt. A boldogultban *Alföldi Béla*, a *Pester Lloyd* belmunkatársa s az *Aradi Közlöny* budapesti szerkesztőségének tagja édes atyját vesztette el.

— **A postamesternő öngyilkossága.** A közeli *Szépfaaluból* haldokolva hoztak be ma délután egy fiatal leányt az *aradi* közkórházba. *Ujházi Etelka* ez, a község postamesternője, a ki öngyilkosságot követett el. Halántékának szegezte a revolvert, a mely fejét szétroncsolta, úgy, hogy aligha fogja megérni a reggelt. Az előjáróság rögtön kocsira tétette és behozatta Aradra. Az öngyilkosság oka most az egyszer nem reménytelen szerelem, hanem — *meglepető rováncsolás*, melyet váratlanul ejtettek meg a postahivatalban. Ott pedig a kassza nincs rendben, ez elől akart *Ujházi Etelka* a halálba menekülni.

— **Milyen lesz az idő?** A szegedi *Meteor* júniusra a következőket jósolja: *Junius* hó változási csomópontjai 5., 11., 13., 14., 19., 20., 27., amelyek közül az 5—13. az erősebb hatású, a többiek normálisabbak, s így június időjárása meglehetősen egyenletes, az *évszaknak megfelelő* lesz. A hó közepe erősebb változásokat hoz, második fele, vagy utolsó harmada pedig meghozza a gabona érésére és a fürdőzésre szükséges meleget. A csomópontok semmi abnormalis hatásokat nem mutatnak, legváltozatosabb lesz az időjárás 13-ika körül, amikor a teli holdtól a gyenge növényzetet éjjelre féltethik meg a kertészek.

— **Perlekedő jegyzők.** Régi igazság az, hogy két dudás egy csárdában el nem fér. Apátfalván is ilyenformán állnak a dolgok, mióta a községnek két jegyzője van. *Pataki Aurél* és *Lukács István* nem igen férnek össze s a napirenden levő vitatkozások során *Pataki Aurél* annyira ment, hogy jegyzőtársát még a becsü-

letében is megsértette. Ebbe már aztán a bíróság is beleszólt s az lett a szóharcz vége, hogy *Pataki Aurél* ma becsületsértésért 3 napi fogházra átváltoztatandó 30 korona pénzbírságra ítélte el a makói kir. járásbíróság.

— **Mi történt a kútnál?** Erre a kérdésre keresi most a feleletet a zentai rendőrhatalóság s vele együtt az egész környék népe. Egy rejtélyes esetről van szó. A zentai szállásokon az a hír terjedt el, hogy *Gere Miklósné*, egy szép szállási asszony a kútnál ölte magát. Maga az ura futott be a szomszédokhoz ezzel a szomorú újssággal. Aztán behajtatott *Gottlieb Ede* dr. csantavéri orvoshoz, hogy jöjjön ki a szállásra, vizsgálja meg öngyilkos felesége holttestét és adjon halotti bizonyítványt. *Gottlieb* a holttestet megvizsgálván, azon kék-zöld ütéses foltokat talált, amely a hajjal gondosan el volt takarva. Az orvos erre kijelentette, hogy vigye be *Gere* a holttestet Zentára és ott kérjen halotti bizonyítványt, mert ő nem állítja ki. *Gere* kérésre fogta a dolgot, de az orvos hajthatatlan maradt. Visszatérve Csantavérre, távirailag értesítette az esetről a zentai csendőrséget, mely az esetről a szabadkai ügyészséget is értesítette. A bírói bonczolás megállapította, hogy *Gere Miklósné* *előbb meggyilkolták s aztán bedobták a kútna*. Ezalatt a csendőrség is kiderítette, hogy a gyilkosságot a férj, *Gere Miklós* követte el, akinek kettős oka volt a gyilkosság elkövetésére. *Gere Miklósné* ugyanis a múlt ősszel nagyobb örökséghez jutott. Ekkor a férj rábeszélésére a házaspár olyan végrendelet-félet csináltatott, hogy ha az asszony hal meg előbb, akkor az egész vagyont a férj kapja, ha pedig a férj hal meg előbb, akkor az asszonyé lesz minden. Kiderült az is, hogy *Gere Miklósné* viszonya van egy zentai fiatal özvegy menyecskével s e miatt ölte meg a feleségét. *Gere* tagadja a gyilkosságot, mindennek dacára az ügyész rendelkezésére békisérték a szabadkai törvénytörvényes fogházába.

— **A japáni herceg Budapesten.** *Kanin-Kotohito* japáni herceg bécsi látogatásáról, a következőket jelentik: A herceg ma érkezik a legszigorubb inkognitóban Konstantinápolyból Bécsbe és itt e hó negyedikéig marad. Innen *Budapestre* jön, ahonnan hetedikén tér vissza Bécsbe, amidőn már nyilvánosan fogadják. A herceget ez alkalommal a pályaudvaron a király megbízásából egyik főherceg fogadja. Innen a *Hofburgba* hajtának, a hol a király üdvözölni fogja a herceget. A herceg — eddigi megállapodások szerint — június 10-éig marad Bécsben.

— **A bepörölt „Conducteur.”** A Bécsben megjelenő *Der Conducteur* című menetrend, lehet, hogy sajtóhibából, lehet hogy elnézésből, tévesen közölte a Zomborból Brestovácra induló vonat menetrendjét, mi által egyik nagybecskereki uriembernek felesleges távirati kiadásokat okozott. Nevezetesen a menetrend szerint úgy van feltüntetve, mintha Szabadka felől Zomborra 7 órakerkeznék a vonat és így a Brestovácra 6:51 perczkor induló vonathoz nincs csatlakozás. Uri emberünk egy fontos, jogi következményekkel járó tárgyalásra volt menendő, ami határidőhöz volt kötve. Midőn a menetrendből tudomásul vette, hogy nincs csatlakozás, sürgőnyözött minden irányban hogy várjanak pár órát, ő Zomborból kocsin fog a kívánt helyre érkezni. — Mily nagy volt azonban meglepetése, midőn a szabadkai vonat tényleg 6 óra 45 perczkor érkezett Zomborra és így volt csatlakozása a Brestovácra induló helyi érdekű vasúthoz. A menetrendnek eme hibájából eredő távirati költségek okozásáért a nagybecskereki uri ember kártérítésért bepörölte a bécsi, bár nem minden tekintetben megbízható híres vasúti utmutatót.

— **Halál az erdőben.** Az *odvosi* erdőben halálos szerencsétlenség történt, mint tudósítónk írja. *Ilicza Tódor*, *Bán Vaszilie* és *Andrika Petru* fa-tönköket vágtak. *Bán* és társai kétszáz méternyi magasságban dolgoztak, míg *Ilicza* lenn a hegyoldalon vágta a fát. Fentről munka közben lezuhant egy tönk és *ráesett Iliczára*. A nagy magasságból oly iszonyi erővel zuhant rá, hogy a szószoros értelmében

laposra nyomta. A szerencsétlen ember jajszó nélkül halt meg. Az ügyben a vizsgálatot megindították.

— **Rendőrtisztek az államfogházban.** Az igazságügyminiszter tegnap értesítette a szegedi államfogház igazgatóját, hogy június hónapra hét uriembert utalt hozzá, a kik párbajvétségek elkövetése miatt jöttek összeütközésbe a törvény paragrafusaival. A beutaltak közt legszebb számmal van képviselve a rendőrség, a mennyiben egy rendőrfőkapitány, egy rendőrfogalmazó és egy rendőrirnök is van a leendő államfogházok közt, úgy, hogy az államfogházban egy teljes rendőrkapitányi hivatal állítható össze, a mely átiratot intézhet a szintén odakerülő szolgabíróhoz, pénzügyi tanácsoshoz, jogi tanácsot kérhet a beutalt ügyvédtől, gyógyszer pedig a szintén júniusban ott működő patikáriustól.

— **Leégett város.** Szent-Pétervárról táviratozzák, hogy a volhiniai kormányzóságban levő *Wladimir* város fele leégett ma. A kár óriási. Nyolczszáz zsidó család lett hajléktalan.

— **Pusztító viharok.** Eső, jég és vihar dul az egész országban, s egyes vidékeken mérhetetlen károkat okoz. Nagybecskerekéről táviratozzák, hogy *Torontál* megyében óriási vihar volt. *Botos* községben a villám lecsapott és egy tehénpásztort, öt ökröt és egy tehenet agyonütött. *Béga-Szent-Györgyön* egy mezei munkást s ékét lovat ütött agyon a villám. A vetések egészen víz alatt állanak az óriási esőtől. — *Nagy-Szalontáról* erős jégverést jelentenek; fél óra alatt az egész termést elverte a sűrűen hulló jégeső.

— **Kisiklott katona-vonat.** *Chaborowsk*-ból jelentik, hogy ma reggel egy katonai vonat, melyen a második tüzér-dandár egy útege volt, kisiklott. Kilencz vasuti kocsi darabokra tört, kilencz katona súlyosan megsebesült. A kisiklás oka — mint a megindított vizsgálat kiderítette — az volt, hogy a vasuti talpfák javításánál a sineket nem erősítették meg kellően a csavarokkal.

— **Ártatlanul meghurczolt ügyvéd.** Megirtuk mai lapunkban, hogy *Floridsdorfbán* *Szipek* Ferencz ügyvédet a rendőrség letartóztatta kliensei feljelentésére, kiknek nevében örökségi és egyéb pénzeket vett fel jogosulatlanul és saját céljaira fordította. Az elfogatás körülményeiről most a következőket jelentik:

Szipek drt. tegnap reggel kilencz órakerkező *Floridsdorfi* lakásában tartóztatta le a bécsi rendőrség és a korneuburgi hatóságnak szolgáltatatta át. Az elfogatásra egy névtelen levél adott okot, melyben a levél írója az ügyvédet sikkasztással és *Moretti Katalin* ügyfelének galád módon való becsapásával vádolta. *Moretti Katalin* és nővére *Anna*, nagynénjük hagyatéki ügyében való közbenjárással bízzák meg az ügyvédet, mely hagyatéki 110,000 korona összegű volt. Az ügyvéd végrendeleti bélyegköltségek és kisebb hagyatékok kifizetése címen 8500 frtos koronajáradékot kért az örökösöktől, és mint a névtelen levél írója állítja, ez összeg legnagyobb részét saját céljaira használta fel. A rendőrség e feljelentés után, nyomban intézkedett az ügyvéd elfogatása iránt, anélkül, hogy annak tudomása lett volna arról, hogy mily czimennel tartóztatják le.

Az elfogatás *Floridsdorfbán* nagy feltűnést keltett. Az elfogatás után az ügyvéd lakásán házkutatást tartottak, mely alkalommal a *Wertheim-szekrényt* is feltörte a hatóság. Az ügyvéd kihallgatásakor hevesen tiltakozott az eljárás ellen és minden vádat határozottan visszautasított. Másodszeri kihallgatása alkalmával, midőn már a házkutatás eredményéről is értesült a hatóság, kitünt, hogy az ügyvéd elfogatására *semmiféle alap sincs*. Az ügyész erre nyomban *szabadlábra helyezte* a megrágalmazott ügyvédet. A hatóság nagy apparátussal látott a névtelen levél írójának kiderítéséhez, de igyekezete eddig még sikertelen maradt.

— **A bukott bank áldozata.** Nagy-Becskekéről táviratozza tudósítónk: A módosi takarékos és előleg egylet bukásának következményeképen az itteni történyszék elrendelte a csődöt **Sleit György** vezérigazgató vagyonára. Sleit jó-módu ember volt, de a bankkal együtt teljesen tönkre ment.

— **Felhőszakadás Belgrádban.** *Belgrádban* két nap óta óriási viharok voltak, jégesóval vegyest. Az esőzések a szőlőkben és gyümölcsösökben nagy kárt okoztak. Egyik utcában *három ház bedült.* A lakókat csak nagy erőfeszítéssel tudták megmenteni.

— **A következő** előnyösen megszerzett cikkek érkeztek **Porter Vilmos** koronás áruházába és pedig egy küldemény rendkívül elegáns és divatos női bőr övek, 600 darab különféle sétabotok, 600 darab csinos és tartós iskolatáskák és végre 4 láda mindennemű játékaru, mely egy híres gyárosnak mintául szolgált. Mindezen cikkek feltűnő olcsó árák mellett adatnak tovább **Porter Vilmos** koronás áruházában, a Központi szálloda épületében. Mindenkinnek ajánljuk a jó alkalom igénybevételét.

— **Magyar név.** *Kukkert Jozsef* borosjenői kir. fogházor vezetéknevét belügyminiszeri engedéllyel „Kárpáti“-ra változtatta.

— **T. üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy **Révész Nándor** könyv- és papirkereskedő átal (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Védekezés viharágyúval.

— Szőlősgazdák értekezlete. —

Arad, május 31.

Az **Aradvármegyei Gazdasági Egyesület** szőlészeti és borászati szakosztályának meghívására hegyaljánk szőlősgazdái ma délelőtt a vármegyeház nagytermében az Aradhegyalja egész vonalán létesítendő u. n. viharűző ágyúkkal való jégverés elleni védekezés tárgyában értekezletet tartottak, melyen **Kosinsky Viktor** elnökölt.

Laehne Hugó titkár előterjeszti, hogy a gazdasági-egyesület a hegyközségeket a védekező rajvonalként szövetkezeti uton való létesítésére felhívta, mely felhívásra **Világos, Muszka, Galsa, Agris** és **Almás** hegyközségek egyáltalában a többszöri sürgetés dacára sem válaszoltak.

Paulis, Kovaszincz és **Gyorok** hegyközségek elvileg hozzájárulnak ugyan, a szövetkezeti uton való védekezést azonban drágának tartják és más módokat javasolnak. A szövetkezeti uton való védekezéshez az előző értekezlet ter-vezete szerint csak Pankota hegyközség járult hozzá.

Ezek után az értekezlet elhatározta, hogy a kedvezőtlen eredmény dacára az eszmét nem ejti el, hanem felkéri a gazdasági-egyesületet, hogy hívja fel a hegyközségeket újabb határozat hozatalra, felajánlván, hogy az e tárgyban tartandó közgyűléseken az egyesület szak-kozege részvételére részt vesz a szőlősgazdák fel-
lág

tag urak, valamint a községi iskolai igazgató urak és es urhölgyek ez uton is meghívottnak.

A tanácskozás tárgyai: 1. Az aradi izraelita árvaház gondnoksága elnökének kérése, melyben **Schwarz József** árvaházi növendék polgári fiiskolai tanuló után követelt 4. kor 80 fillér tandíjnak elengedését kéri. 2. **Bosnyák János** aradi lakos kérése, a polgári fiiskolába járó **Victor** nevű fia után a folyó iskolai évre kirótt 20 korona 80 fillér tandíjnak elengedése iránt. 3. **Jánszky Piroska** községi tanító kérése, a folyó iskolai év hátralevő idejére való szabagságolása iránt. 4. **Wagner I.** Agoston községi tanító kérése, f. év június hó 9-től egész 26-áig a tanítástól való felmentése iránt. 5. Aradmegye kir. tanfelügyelőjének értesítése, mely-lyel közli a nagymélt. miniszterium leiratát, hogy az alkalmazott kisegítő tanítók az országos tanítói nyug-díjalap kötelekébe fel nem vehetők. 6. A számve-vői hivatal jelentése, az iskolafelügyelő kezeihez ki-utalványozott 700 korona előleg mikénti felhasználá-sáról bemutatott számadásnak felülvizsgálásáról. Az iskolafelügyelő bemutatja a községi iskolák és ovo-dák padlózatának a „Dustlesz“-féle folyadékkal tör-tént beeresztésével kapcsolatos költségekről kiállított számlát. 8. Az iskolafelügyelő előterjesztése az 1899—1900-ik iskolai év végével megtartandó évi zárvizsgák idejének megállapítása s azokra a vizs-gabiztosok kiküldése iránt. 9. Az iskolafelügyelő je-lentése az iskolamulasztásokról. Aradon, 1900. évi május hó 31-én **Salacz Gyula** kir. tanácsos iskola-széki elnök.

(—) Az **Aradvidéki Tanító-egylet** igazgató választmánya f. é. június hó 1-én délután fél 5 órakor — az egyesület helyiségében — ülést tart, melyre a választmány összes tagjait tisz-tellel meghívja. **Kovács Vincze**, egyesületi elnök.

LEGUJABB.

(Lapzártakor érkezett telefon-jelentések.)

Krügert elfogták.

London, május 31. **Krüger** elnököt, a ki megszökött, **Pretóriától hat mértföld-nyire ma az angolok elfogták.**

A hadügyminiszternek erről az elfoga-tásról hivatalosan még nincs tudomása.

MULATSÁGOK.

Vigalmi naptár:

Június 3. Az aradi polgári jótékony nőegylet nyári ünnepélye (Városliget). — A pécskai kereskedő ifjuság népiünnepélye (Hajlás erdő.) — Az aradi összes asztalos segédek jünialisa (Csálai erdő.)

Június 3—4. A csabai muzeum-egyesület hangver-senyvel és táncmulatsággal egybekötött ünnepélye.

Június 4. Kirándulással egybekötött táncmulatság (Kovaszinczi erdő.) — Az aradi magyarnyelvterjesztő-egye-sület jünialisa (Csálai erdő.) — A gyoroki önkéntes tűz-oltó-egylet jünialisa (Gróf Nádasdy-park.)

Június 10. A kisenői izraelita népiskolához tartozó növendékek jünialisa (Háda erdő.)

Június 17. Az aradi tanítók népiünnepélye (Városliget.)

Június 23. Az aradi felső kereskedelmi iskola növ-en-deikeinek táncvigalma (Városliget.)

Július 1. A Meteor kerékpárklub népiünnepélye (Vá-rosliget.)

Július 15. Az aradi dálegylet népiünnepélye (Város-liget.)

Augusztus 12. Az aradi kereskedők körének népiün-ne-pélye (Városliget.)

Aradi kép

RÉVÉSZ N

Szabadság

(=) **Iskolás fiuk majálisa.** Hangos, zajos volt ma a Csála. Az összes elemi fiiskolák növ-en-dekei vonultak oda tanítóik vezetése alatt, ze-neszóval, zászlókkal, hogy majálist rendezze-nek. Az apró nép mulatságát kissé megza-varta ugyan a zápor, de azért nem vette el a kedvüket s a mint kiderült, újból nekiláttak a játéknak, nagy öröme a szülőknek, a kik délután tömegesen keresték fel az erdőt. Este 6 óra volt már, mire a majálistozó diákok ze-neszó és vidám éljenezés közt hazatértek az er-dőből.

(=) **A gyoroki önkéntes tűzoltó egylet** mászó orony alapja javára június hó 4-én gróf **Ná-lasdy Ferencz** féle parkban zártkörű jünialist rendez. Belépti-díj: Személy-jegy 2 korona Csálád-jegy 3 korona jegyek előre válthatók a parancsnokságnál, gyülekezés reggel 6 órakor a piacstéren, kezdete 7 órakor, este folytatás reggelig.

SPORT.

+ **Turista-kirándulások.** Az arad-hegyvidé-ki turista-egyesület kirándulásainak programm-ja a következő:

Június 3-án és 4-én a menyházai fürdőbe. Találkozó 3-án reggel 6 órakor a vasuti állomá-son. (Vezetők: **Laboda Lajos, Deniflée Ferencz**.) 8-án kirándulás Kiszent-miklósrá, a Maurer- és Cziráki-méhesek megtekintésére. Találkozó d. u. 5 órakor a Zemplényi kávéházban. (Vezető: **Te-deschi Viktor**.) 10-én reggel 6 órakor kirándulás vasuton Tótvarad, Maros-Szlatina és a Dócsa-hegyre. (Vezetők: **Schmidt Gyula, Tedeschi Vik-tor**.) 12-én társas összejövetel és uzsonna Ujara-don, indulás d. u. 5 órakor a Zemplényi-kávé-házból. 14-én társas összejövetel és kirándulás a csálai erdőbe, játékokkal egybekötve. Indulás reg-gel 6 órakor a Zemplényi-kávéházból (Vezetők: **Szilágyi György és Bogván Károly**.) 23-án és 24-én kirándulás vasuton és kocsin Muszka, Ma-gyarad, Agris, Aranyág, Kasszója, Hegyes és Mi-lovára. Találkozó 25-án d. u. 5 órakor a vasuti indóházban (Vezetők: **Schmidt János dr. és Te-deschi Viktor**.)

Igen érdekeseznek ígérkeznek a menyhá-zai, marosszlatinai, csálai és kasszójai kirándu-lások, melyekre tehát különösen felhívjuk az egyesület tagjainak, valamint a csatlakozni vágyó közönségnek figyelmét. A menyházai kirándulásra június 2-áig, a maros-szlatinaira június 6-áig, a csálaira június 13-áig és a kasszójaira június 20-áig mindenkor délig lehet jelentkezni és pedig **Kádas Antal** ügyvivő el-elnöknel (Csanádi palota II. em.) vagy az itt kijelölt vezetőknél.

+ **Az aradi tornaegyesület** választmánya f. hó 1-én d. e. 12 órakor a lyceumi tornacsar-nokban ülést tart, melyre a választmány t. cz. tagjai ezennel meghívottnak. Ezen gyűlésnek egyedüli rendkívül fontos tárgya a soproni or-szágos tornaünnepély lévén, a választmányi ta-gok minél nagyobb számban való megjelenését kéri az elnökség.

+ **Kerékpáros Szegedről Aradra.** A szegedi kerékpárosok és testgyakorlók körének aradi pünkösdi kirándulására nagyban készülnek a kerékpárosok. A szegedieket Aradon — mint irtuk — az itteni kerékpár-egyletek fogadják és ennek a szívesen látott vendégei lesznek. A két aradi egylet Pécskáig elébe megy a szegedieknek, akikkel együtt impozáns men-etet képezve (mintegy 60 kerékpáros) vonul-nak be Aradra. Itt a szállodában kedvezmé-nyes ellátásról gondoskodva van.

NAPIREND.

Június 1. Péntek. Róm kath. naptár: Pamfil — Pro-tesztáns naptár: Pamfil. — Görög-keleti naptár (június 19.): Patrik és társa. — A nap fél 3 óra 50 perczkor, nyug-szik 7 óra 32 perczkor. — A hold fél 7 óra 38 perczkor. nyugszik 10 óra 27 perczkor.

Időjárás. Légnyomás reggel 7 órakor 758.5 millimé-ter, délután 2 órakor 756.6 milliméter. — Hőmérsék reg-gel 7 órakor 9° + 17.5, délután 2 órakor 9° + 23.7. — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor DK. 5, délután 2 ó-ra kor N. 4. — Felhőzet reggel 7 órakor félborult, délután 2 órakor borult. — Csapadék az utóbbi 24 órában 2 mm. zivatarral.

Időjárás. A központi meteorologiai intézetnek Arad-ra küldött táviratai szerint a mai napra a következő idő-járás várható: Enyhe, zivatarok, helyenként csapadék.

Szabadságharczi emléktárgyak országos muzeuma (szin-ház-épület, I-ső emelet) nyitva van mindennap délelőtt 8 órától délután 6 óráig. Belépti-díj: Hétköznapokon 40 fil-lér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn délután 4—5, pénteken délután 4—5 és szombaton délelőtt 11—12 óráig. Helyiség: Ereklie-muzeum helyisége mellett ülésterem.

Június 10. A „Neptun“ marosfürdő részvénytársaság közgyűlése délelőtt 11 órakor (Neptun-fürdőépület)

Június 17. Az országos szőlőoltványtelep részvénytár-vénytársaság közgyűlése délelőtt 10 órakor (Aradi és csa-nádi egyesült vasutak gyülesterme.)

Június 18. Körjegyzőválasztás Kroknan.

Június 19. Körorvosválasztás Kis-Peregen.

Június 29. Löverseny Kisenőn.

KÖZGAZDASÁG ES KÖZLEKEDES.

S z e s z ü z l e t

— Május 31. —

Ma! jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 113 korona, kicsinyben 115 korona, finomított szesz nagyban 116 korona, kicsinyben 118 korona hordó nélküli per 100 liter 0/0 beleértve 70 korona fogyasztási adót.

Szarított moslék 11 korona métermazsanként.

Hidegvizgyógyfürdő

ARADON, Zrinyi-utca 5. szám.
Alapított 1892-ben.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy kényelmesen berendezett

fürdőm reggeli 5 órától esteli 8 óráig
a n. é. közönség rendelkezésére áll.

A hidegvizgyógymód minden neme (Kneipp-féle is) az orvosi rendelet szigorú betartásával nálam eszközölhető.

Havi bérlet 30 jegy 12 frt.

Külön berendezett, kitűnő hatású

orosz-gőzfürdő

egyszeri használat 1 korona.

Ezenkívül **meleg kádfürdőkkel** is rendelkezem.

A n. é. közönség szives támogatását kérve, maradtam
kiváló tisztelettel

Posch Károly.

Borossebesi járás főszolgabirájától.
2493—900.

Pályázati hirdetmény.

A lemondás folytán megüresedett Aradvármegye borossebesi járásához tartozó krocknai körjegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetek.

A körjegyzőséghez tartoznak a székhelyet képező Krockna községen kívül Holdmészes, Fényes és Jozás kisközségek és a körjegyző javadalmazása a következő:

Törzsfizetés évi 600 kor.
Gabona megváltás évi 800 korona.

Széna megváltás évi 100 korona 80 fill.

Körön belőli fuvurra évi 60 korona.

5 hold 160 □-öl föld haszonélvezete és évenként 41 köbméter tűzifa.

A választás folyó évi június hó 18-án d. e. 10 és fél órakor Krocknán a körjegyzői irodában fog megtartatni.

Felhívom ennél fogva mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. I. t.-cz. 6. §-ban előirt képesítéseket s eddigi alkalmaztatá-

sukat igazoló okmányokkal felszerelendő kérvényüket hozzám legkésőbb folyó évi június hó 17-nek déli 12 órájáig annál is inkább nyujtsák be, mivel a későbbben beérkező folyamodványok figyelembe vétetni nem fognak.

Borossebes, 1900. évi május hó 29-én.

Dr. Baross Ferencz,
főszolgabíró.

1847

1802—1900 pm.

Pályázati hirdetmény.

Az Arad szab. kir. város törvényhatóságánál szervezendő bünyügyi osztályhoz egy 2800 kor. évi tiszti fizetéssel kapcsolatos alkapitányi és egy 1400 korona évi fizetéssel javadalmazott segédtszti állás betöltendő lévén, azokra ezenel pályázat nyittatik.

Az alkapitányi állásra azok pályázhatnak, a kik legalább is a jogi tanfolyam bevezését igazolják; a segédtszti állásra pedig azok, kik arra az 1890 évi I. t.-cz. 19. szakaszában előirt minősítéssel bírnak.

A pályázati kérvények hivatalomhoz, a folyó évi június hó 12-ig bezárólag benyujtandók.

Aradon, 1900. május hó 31-én.

Salacz,
kir. tan. polgármester.

T. Cz.

Csupán egy kísérlet és meggyőződik, hogy nyomtatványokban szebbet, jobbat és olcsóbbat már nem lehet kívánni!

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája (Csanádi-palota)

Telefon 151. sz.

Aradi képviselő:
RÉVÉSZ NÁNDOR
Szabadság-tér 20.

Báli meghívók, hangulatkeltő színekben
Körlevelek, litografikus szépségben
Árjegyzékek, pontos áttekintéssel
Szamlák, praktikus rendszer szerint
Esküvői jelentések, meglepő választékban
Névjegyek, divatosak és secessiószak
Plakátok, az új század reklamjának megfelelően.
Ügyvédi nyomtatványok mindig készletben

Pontosság
Olcsó árak
Diszkrét izlés

Ternovai járás főszolgabirójától.

984—900. sz.

Árverési hirdetmény.

A Szuchányi László tulajdonát képező és a kresztaménosi határban fekvő 99-70 kataszter holdat tevő erdő faállománya Aradvármegye árvaszékének folyó évi 12710. számu végzésével elárvereltetni rendeltetvén, ennél fogva ezen árverés megtartására folyó évi június hó 10-ik napjának d. e. 9 óráját, a nádasi közjegyzői hivatalba kitűzöm.

Miről árverelni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy az árverési feltételek alóli főszolgabirónál betekintheők.

Ternován, 1900. évi május hó 24-én.

Kállay,
főszolgabíró.

1840

Orvosi intézet

nyitva reggel 6 órától este 7 óráig (kivéve d. e. 9—11-ig.)

A közönség rendelkezésére a következő gyógyeszközök állanak:

Villam-fény fürdő:

1. Rheuma, köszvény, ideggyulladások (ischias), oldal s arcfájdalmak, neuralgia, mell s hashártya izzadmányok, fémmergezések, (higga, zink, ezüst, ólom).

2. Vértaj (higga s jódkúra segítése), elhízottság, zsírosodott sziv, fehérjés vesegyulladás, cukorbetegség.

3. vérszegénység, idegkimerülés (neurasthenia), idegesség.

4. Régi bőrbajok, scrophula, bőrfarkas (lupus) gyógyítására.

A betegség szerint a fényfürdőt hidegvíz-gyógymód, massage vagy bepakolás követi. Egyszeri használat 1 frt 25 kr., 15 jegy 15 frt.

Beléző kamarák. (Inhalató) Gleichberg, Ems mintára, acut és régi gége, tüdőhurutnál, valamint tüdőátogatnál, asthmánál. Egyszeri használat 75 kr., 15 jegy 9 frt.

Hidegvíz-gyógymód. Egyszeri használat 60 kr., 15 jegy 7 frt.

Svéd gymnastica gyöngült izomzatú reconvalescensek erősítésére, szűk mellkasu, valamint szivbajos gyermekek s felnőttek edzésére s munkaképessé tételére.

Havi díj 10 frttól felfebb az eset minősége szerint.

Minden beteg saját orvosának utasítása, avagy az én tanácsom szerint részesül kezelésben. — Minden ténykedés személyes felügyeletem mellett fog történni.

Dr. HECHT A.,

Arad, Templom-utca, Minorita-palota.

Telefon szám 270.

6634—1900 szám.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak alulirott üzletvezetősége pályázat útján biztosítani kívánja 1900. július 1-én három egymás után következő éven azon egyenruhákat, amelyeket hivatalnokai szolgálat közben viselni tartoznak.

Az ajánlatok 1900 évi június hó 10-ig, a bánatpénzek az ezü 10-ig, a pályázati díj pedig június hó 10-ig déli 12 órájáig küldendő be alulirott üzletvezetőségre.

A pályázatra vonatkozó részletes szállítási feltételek az üzletvezetőség anyag és leltár beszerzési ügyosztályában megtekinthetők vagy posta útján megrendelhető postán való szállítás esetére a 500 fillér posta költség beküldendő.

Debreczen, 1900. április 20.

Magyar királyi államvasutak
üzletvezetősége Debreczenben.

Tányomás nem díjazatik.

5561—1900.

Hirdetmény.

Miután arról győződtem meg, hogy a kerékpározók az előirt szabályokat be nem tartják, a nagymélt. m. kir. belügyminiszteriumnak 42159/1897. V. sz. alatt kelt magas rendeletét egész terjedelmében azon felhívással teszem újból közhírré, hogy az abban előirtakat pontosan betartsák mivel a rendeletet be nem tartók ellen a legszigorúbban fogok eljárni.

A a rendelet a következő:

1. §. A kerékpár különböző alakjaiban és szerkezeteiben könnyű járműnek tekintetik s a kocsik közlekedésre nézve közutakon, utakon és tereken követendő általános szabályok a dolog természetéből folyó eltérésekkel a kerékpárokra is alkalmazandók.

2. §. A kerékpárral való közlekedés általában csakis kocsik utakon engedtetik meg.

3. §. Minden kerékpár, vagy ehhez hasonló szerkezetű gép irányító, fékező és legalább 30 méternyi távolságra hallható csengő készülékkel, valamint elől lámpával legyen ellátva, mely a sötétség beálltával meggyújtandó. A lámpás tüvege színes nem lehet. Világító anyagul gyertya, olaj, vagy kisebb foku villany fény alkalmazható.

4. §. Minden kerékpáros köteles gépét kellő vigyázzal kezelni és vezetni. A városok és községek belterületein kerékpárral tulságos gorsasággal vagyis a kétfogatu könnyű kocsik rendes sebességénél gyorsabban elő haladni versenyt futni közlekedési eszközöket, embereket és állatokat körül keringeni és általában bárhol olyasmit elkövetni mi a személy és vagyon biztonságát veszélyeztethetné, a közlekedést akadályozhatná, vagy a lovakat és egyéb állatokat megriaszthatná — tilos Kapukonát, egyik utcából a másikba való befordulásnál utcakereszteződéseknel, közutakkal határos telkekről kifutás vagy ilyenekbe befutásnál s mindenütt, ahol a kocsik lovas, vagy gyalog közlekedés a rendesnél fokozottabb mérvű csakis lassan vagyis a gyalogos rendes sebességével szabad kerékpározni; sőt esetleg köteles a kerékpáros a szükséghez képest vagy a rendőr közeg figyelmeztetésére géperől leszállva, ezt mindaddig kézen vezetni míg az uttest ismét szabaddá nem lesz.

5. §. A haladás irányában álldogáló vagy járó-kelő közönség a kerékpár vagy ehhez hasonló gép közelédteré hangos csöngetéssel, kellő időben és jól hallhatóan figyelmeztetendő. A városok és községek belterületén utcakereszteződéseknel a jelzés mindenkor megadandó.

6. §. A kerékpáros gépén, ha csak helyi akadályok nincsenek mindig utpályája baloldalán haladjon s az ellenkező oldalra amennyiben ott kíván megállni mindaddig nem fordulhat míg céljához közel nem ért. Egyik utcából a másikba kanyarodás hosszu, jobbra-balra rövid ivben teendő meg. Szembe jövő kocsiknak, kerékpárosoknak, lovasoknak nagyobb csoportokban stb. a kerékpáros kelő időben s módon balra térjen ki. Ha ezt a helyi vagy egyéb körülmények meg nem engedhetik, mindaddig megállapodni, esetleg leszállani tartozik, míg a pálya ismét szabaddá lesz. Hogy ez a kerékpárosnak megkönnyítessék, szükség esetében a szembe jövő kocsik, lovasok stb. lehető lassan haladjanak s ezek is kötelesek a szembe jövő kerékpárosoknak kellő mérvben kitérni.

7. §. Kocsik, lovasok stb. megelőzése jobbra gyorsított menet sebességgel történjék a kocsik adott figyelmeztető jelre szükség esetén annyira köteles balra kitérni, hogy a kerékpáros veszély nélkül elmenhessen mellette, az utak szögletei és keresztezéseken, hidakon, kapualjakban, alagutakban s mindenütt, ahol az ut test, kocsik más járművek közlekedése miatt szükségnek bizonyul — tilos a megelőzés.

8. §. Ha a kerékpáros észreveszi, hogy a ló a kerékpár láttára megbokrosodik, vagy hogy ha egyébként a kerékpárral való elhaladás az embernek testi biztonságát veszélyeztethetné, tartozik géperől leszállni.

9. §. Zárt sorokban menetelő katonaságnak temetéseknek nyitvános felvonulásoknak posta fogatoknak szereikkel mentésre siető mentőságnak és mentőknek, valamint közutak felocsolását végző járműveknek úgy az előre haladó, mint a szembe jövő kerékpáros géperől kitérni köteles. Ha ezt a helyi viszonyok meg nem engednék, tartozik azok elvonulásáig megállni.

10. §. Több kerékpárral egymás mellett haladni csak ott szabad, hol ezt a közlekedési viszonyok megengedik, ha a pálya szélességnek bizonyulna kitérni és megelőzni csak egyenként szabad.

11. §. Közutakon a mutatványok sorába tartozó rendes módon való kerékpározás tilos.

12. §. Tilos a kerékpárokhoz, vagy hasonló gépekhez ebeket zsinórral, vagy egyébként odakötte futtatni.

13. Kerékpár versenyek, tömeges kerékpáros felvonulások stb. pán erre alkalmas helyeken, illetve utvonalonon és időben az illetékes helyi rendőrhatalóság előzetes engedélyével és az ez által előirt módokat betartásával rendezhetők.

14. §. A kerékpárosok egyfelől jelen általános szabályok valamint az erre vonatkozó helyhatósági különleges rendelkezések betartására kötelezvék, másfelől azonban akár kedvtelésből, akár gyakorlati célokból üzött kerékpározásoknál hatósági támogatásra és védelmi igényt tarthatnak.

15. §. Kutyáknak a kerékpározók utáni uszítása tilos, valamint a kerékpározó után iramodó kutyát gazdája, vagy hozzátartozója visszahívni köteles.

16. §. A rendőri közeg felszólításának s rendelkezéseinek a kerékpározók engedelmeskedni tartoznak ugyszintén kötelesek a rendőri közegek felszólítására megállni s ezek kívánatára magukat igazolni; a magukat igazolni nem tudó kerékpározók kötelesek gépeiket kézen vezetve az illető rendőr közeget a rendőrhatalóság legközelebbi helyiségebe követni.

17. §. A kerékpárokra, rendőri vagy egyéb című díjak a helyi hatóságok által csak belügyminiszteri jóváhagyás után vehetők ki.

18. §. Jelen rendelet ellen vétők, vagy cselekményük, vagy mulasztásuk a magyar büntető törvények vagy az 1890. évi I. t.c. valamely szakaszába nem ütközik, 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel visszaesés esetében pedig 8 napig terjedhető elzárással s 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők. Ezen kihágásokból legelőleg serdületlenekre nézve az 1879. évi XL. t.-cz. 27. §-a irányában.

Arad, 1900. április hó 20.

Sarlot,
főkapitány.